

ÉLETTÜNK

XXIV. évf. 6. szám (24. Jáhrg. Nr. 6.)

Az európai magyar katolikusok lapja

1992. június.

Szent László királyunk üzenete

Az elmúlt napokban „Varadinum 92” elnevezésű ünnepség sorozatban emlékezeti meg Nagyvárad, de lélekben az egész keresztény magyarság, László királyunk szenttéavatásának 800. évfordulójáról és arról, hogy 300 évvel ezelőtt ért véget Szent László városának, Váradnak török megszállása. E kettős jubileumhoz csatlakozva közöljük Belon Gellért († 1987) elmélkedő tanulmányát, amely ugyan 1983-ban készült — ama nagy történelmi eseményre emlékeztetve, hogy 900 évvel előbb László király oltárra emeltette István király, Imre herceg és Gellért püspököt: legyenek ők a keresztény magyar nép örök példaképei — az írás mondanivalója mit sem veszített azóta időszerűségéből. Különben erre a hónapra csik (június 27) László királyunk névünnepe is.

Szent Lászlóról megírják a legendák, hogy fejfel nagyobb volt mindenkinél. Kimagaslott társai közül, de kimagaslott Európa fejedelmei közül is nemcsak testileg, de lelkiileg és szellemileg is. Hisz köztudomású, hogy az első kereszties hadjárat vezérévé őt akarták választani, ha a halál el nem ragadja. De kimagaslott a három magyar szent olárraemelésével nemcsak a maga korában, hanem évszázadokra is. Ez a tette most is, ma is beszél a keresztényekhez, noha 900 évvel ezelőtt élt. A mostani keresztényekhez, a jelen élet katolikusaihoz és magyarjaihoz is van üzenete Szent László királyunknak.

Mit mond Szent László kilencszáz évvel ezelőtti tette?

1. Először is azt, hogy eszmények kel-
lenek. Nemcsak eszmék kellene az embernek, de eszmények is; vagyis olyan emberek, akik merik megkísérelni az eszmék megvalósítását, és van bátorságuk arra: eszméiket valóra váltsák és tettekbe formálják, így beállítsák életükbe. A mai ember ki van ábrándulva az eszményekből. Ma a szentek lekerülnek a templomok falairól. A modern templomokban alig látni szobrokat, és valahogy alig esik szó a szentekről. Miért? Mert hiteltele-
nekké vannak téve azzal, hogy nem modernnek, nem a mai élet hordozói. Hogy régi világban éltek és egész más légkörben szolgálták az Istent. Ezért tehát — mondják — tanításaik és példáik nem érvényesek a mai időkre; a modern időkben nem lehet évszázadokkal korábbi életstílust követni.

Szent László korában még nem voltak szentjei a magyarságnak, a magyar életnek tehát nem voltak eszményei. De Szt. László szükségét érezte, hogy legyenek szentjei a magyarságnak. Legyenek példaképei. Legyenek olyanok, akiknek életéről leolvashatják az itt élő magyarok, hogy hogyan kell megvalósítani az evangéliumot; hogyan kell járni az Úr Krisztus nyomában; hogy hogyan kell az Isten kijelentését életbeállítani. Szt. László egész embereket akart, egész keresztényeket akart látni. Ezért akart eszményeket adni népének, mert tudta, hogy az egész emberiséghez hozzátartozik, hogy példaképei legyenek. Emberségében csonkítja meg magát az, aki lemond eszményképeiről és azok követéséről.

A mai világ csillagai az atomtudósok. Mikor néhány magyar tudós otthon járt, a televízió nyilvánossága előtt bevalolták, hogy a számítógép-rendszer nem alakulhatott volna ki a több mint 100 év-

vel ezelőtt bevezetett kötelező iskolázta-
tás nélkül, ahol falusi nebulók és tanítók szorozgatva és osztogatva gyakorolták az egyszerűt és a többi alsófokú számítási műveleteket. Ezek a nagy tudósok összefüggést látnak a múlt embereinek

SZENT LÁSZLÓ KIRÁLY

Prokop Péter festménye

kis energiái és jelen idők nagy szerkeze-
tei között. — Ha ezt átvisszük a szentek világára és a mi vallásos életünkre, rájövünk, hogy maga az elmélet nem elég. Maga az eszme nem elég, a Szentírás sem elég. Ember, embertárs kell, aki a földi adottságokkal próbálkozik és kísérletezik az evangélium eszméinek megvalósításával. Kell a kapcsolat, amely elődeink munkáját érvényesíti bennünk.

Ezért az emberségtől fosztja meg magát, aki szentjeinktől elzárkózik csak azért, mert azok megelőző korok gyermekei. Szent László tudta ezt. Ezért nyúlt vissza régebbi időkbe eszményekért.

2. De milyen eszményeket akart Szent László? Olyanokat, akik nem „procul a negotiis”, vagyis az élettől eltávolodva, valahol egy kolostor mélyén vagy a pusztaságba elvonulva élik Istenbe merült életüket és valószínűsítik meg az evangéliumot. Ő azt mondta, olyan eszmény kell,

aki itt él ezen a földön és ennek az életnek problémáival küszködik. Eppen ezért egy nagy és merész tette vállalkozott Szent László király. Az egyetemes egyháznak voltak eddig is szentjei, de azok vértanúk voltak; de vértanú nem lehet mindenki. A római egyháznak voltak szent püspökei és papjai; de püspök és pap sem lehet mindenki. A szentek szerzetesek és remeték voltak; de szerzetes és remete sem lehet mindenki. Olyan eszmény kell — mondta —, aki nem elfutva a világtól és lemondva a világról, de ebben a világban él. És ezért amit nem mert eddig a nyugati kereszténység megcsinálni, azt megcsinálta ő. Ugyan-

Vasárnapi gondolatok

SZENTHÁROMSÁG VASÁRNAPJÁRA
(június 14)

„A lélek nem magától szól, hanem elmondja, amit tőlem hall... (Jn 13b)

Jézus kihangsúlyozza: a (szent) Lélek nem rajta kívülálló nagyság, hanem vele teljesen összefüggő, sőt tőle függő szellemi erő. Nem valami egyedülálló „világlélek”, aki Isten mellett, vagy alatt létezik, hanem maga az Isten...

Mégis van egy bizonyos „működési sorrend” az Atya, a Fiú és a Szentlélek között: az Atya küldte a Fiúistent a földre, s küldetésének befejeztével küldi a Fiú a Szentlelket, aki majd eltölti erejével a tanítványokat. Íme a hierarchia ösformája...

Ebben az értelemben a „Lélek elmondja, amit tőlem hall”, azaz időben és alkalmakként indítja Jézus a Lelek szólásra, működésre. Akár nyilvános tettekről van szó — pünkösdkor — akár az egyes ember lelkében történő „szó-
lás”-ról, amit előrelátni nem lehet, csak a megszólított ember tehet tanúságot az isteni eseményről... Teszünk-e mi is tanúságot?...

ÚRNAPJÁRA
(június 18)

A nap már hanyatlóban volt. Oda-
ment hozzá a tizenkettő: „Bocsásd el a népet, figyelmeztették, hogy elmehesse-
nek a környékbeli falukba, megszálljanak és emiavalót keressenek, mert elhagyott helyen vagyunk!” (Lk 9,12)

Hosszú tanítás fárasztotta ki az embereket, meg is éheztek: A tizenkettő gondoskodni akart a szükségét szenvedőkől. Maguk nem tudtak segíteni, el kellett bocsátatni a népet. — Hányszor ismétlődik ilyen helyzet életünkben; nem tudunk segíteni, Istenhez fordulunk. Csupasz kézzel állunk előtte...

Voltak az apostolok annyira reális-
ták, hogy nem kérték, nem vártak csodát Jézustól. Isten segítségével úgyis akkor jön, amikor legkevésbé várjuk: „ha legnagyobb a veszély, legközelebb a segítség”, tartja a közmondás.

Az elhagyott hely, lehet, hogy félelemmel töltötte el az apostolokat: hogyan segítsünk ennyi emberen? E félelmet szeretettel korrigálja Isten, ha elég-
gé bízunk benne.

A 12. ÉVKÖZI VASÁRNAPRA
(június 21)

„Kinek tartanak engem az emberek?”
(Kérdezte Jézus tanítványait.) (Lk 9,18b)

Minden ember számára szükséges saját helyzetének és helyének pontos meghatározása. A családban példaként: apa, anya, gyermek. Itt: Jézus — Istenfia — Megváltó... (és apostolok, tanítványok).

A kis, vagy nagyközösségben létrehozandó helyzetmeghatározás elenged-
hető (Folytatás a 2. oldalon)

(Folytatás a 2. oldalon)

PROF. DR. MEHRLE TAMÁS OP.:

A New Age ezotérizmusa

A múlt cikkünkben már utaltunk a New Age ezotérizmusára, mely részben asztrológiai ismeretekre hivatkozik. De az ezotérizmus a New AGENEK sokkal egyetemesebb vonása. Lássuk közelebről miben is áll a New Age sajátos és — erkölcsi szempontból — egyben legbotrányosabb ezotérizmusa.

Az ezotérizmus, tehát az a tény, hogy bizonyos tanokat, szertartásokat titokban tartanak, melyek csak a beavatottak számára hozzáférhetőek, bizonyos mértékben minden vallásban fellelhető. A Krisztus körüli századokban a legkülönbözőbb pogány vallásoknak, a különböző istenek kultuszainak ilyen ezotérikus jellegük volt. Nem vehetett rajtuk részt akárki, hanem csak az, aki hosszabb próbaidő után megbízhatóságát bebizonyította a beavatási rítuson átesett. Az alakuló keresztény Egyház is ezt a szokást követte, így nevezetesen az eucharisztia ünneplése csak a megkereszteltnek volt fenntartva, a tulajdonképpeni eucharisztikus miserítus kezdtekor a jelöltek elhagyták a templomot. Persze az üldözések korában ennek az ezotérikus szokásnak gyakorlati jelentősége is volt.

A keresztény és a zsidó hit alapját Isten önkinyilatkoztatása képezi. Isten kinyilatkoztatta nekünk az üdvösségre vezető igazságokat. Ezek az igazságok nem ismerhetők fel értelmünk természetes erejével, és ezért hittitkoknak nevezük őket. Az alakuló Egyház számára fontos volt, hogy más vallásokkal össze ne tévesszék, és tanítását félre ne magyarázzák. Nemde Krisztus Urunk is példabeszédeit csak az apostoloknak magyarázza meg, a kívülállókhoz pedig csak példabeszédekben szólt (vö Mk 4,11)? S egy alkalommal tanítványainak mondotta: „Ne adjátok a szent dolgot a kutyáknak, és gyöngyeiteket se szór-

játok a sertések elé, különben még eltoposhatják lábukkal és megfordulva szétépnek titeket” (Mt 7,6). Ám nyilvánvaló, hogy Jézus nem akarta az üdvösségre vezető utat eltorlaszolni vagy csak egy kis csoportnak fenntartani. Világosan meghagyta apostolainak: „menjete tehát, tegyetek tanítványommá minden népet” (Mt 28,19). Annak meg pláne nincs nyoma, hogy Jézus eleve úgy kiválasztott volna egyeseket az üdvösségre, hogy azok hitüknek megfelelő cselekedeteik nélkül üdvözülhettek, vagy pedig, hogy erkölcs terén teljes szabadságlevelét adott volna nekik. Az egyház szentjei nem mást tanítottak az egyszerű híveknek és közben maguk mást cselekedtek, hanem valóban tanításuk szerint éltek.

A New AGENEK nem is azt lehet hibául felróni, hogy egy bizonyos ezotérizmust követ, hanem azt, hogy más erkölcsi magatartást hirdet az egyszerűeknek, és mást a „felvilágosítottaknak”. Ebben persze a New Age nem új tant hirdet. Már az első századok gnosztikusai is azt tartották magukról, hogy egy igazi, de titkos keresztény tan birtokában vannak. Az egyszerű híveket lenézték, titkos ismereteik birtokában magasbrendűnek tartották magukat. Azok, akik erre az ismeretre szert tettek, szertintük felette állnak minden erkölcsi törvénynek, mely az egyszerű híveket kötelezi, de számukra az erkölcsi rossz már nem létezik, az „istengyermeki szabadság” birtokában vannak. Hasonló felfogás az első ezredforduló után is fel lépett. Így Joachim de Fiore (1202) azt tanította, hogy az Atya őszövetségi korszaka és a Fiú újszövetségi korszaka után most már a Szentlélek felszabadító korszaka következik. A bogumilok, majd a 13. század katharjai, hasonló elveket vallottak. Mivel dualizmusuk következ-

tében az anyagot a gonosz isten teremtményének tartották, az anyagi, testi, organikus cselekedetek megvetését azzal mutatták ki, hogy erkölcsstelenül éltek. Nagy Szent Albert a XIII. században 97 tételbe foglalta az „Új szellem” mozgalmának tévedéseit. Ha az ember fi-

gyelemmel olvassa a listát, csodálkozva veszi észre, hogy kb. 6 tétel megdöbbenően hasonlít a New Age tanításához. A 63. Szent Albert által felsorolt tétel így szól: „quod fit sub cingulo a bonis non est peccatum”, magyarul: amit a jók övükön alul csinálnak, az számukra nem bűn. Tagadhatatlan, hogy ez egy kényelmes morál! Nem csoda, hogy sokan vannak, akik lelkesen követik!

Szent László királyunk üzenete

(Folytatás az első oldalról)

vagy legalábbis szomorkás álmokat álmódott a világ végéről. És Szent István e letargikus hangulatban új országot alapít. Világvég várás helyett új élet reménye és munkálása volt törekvéseink sarkpontja.

Szent László ebben a nagy valóságérzettel rendelkező Szent Istvánban látta meg azt az eszményképet, akit keresett. Mert Szent István példája az a magyar volt, aki hittel hozzá tud nyúlni a kapához és ekéhez; aki reménységgel tud vetni és aratni; és aki a szeretetet tudja polgártársaival való együttélésben megvalósítani. Ezért szól hozzánk olyan modernül Szent László-mert a mai elvilágiasult életünkben ilyen Szent István-álmot eszmények kellene, akik a mindennapi élet lázas forgatagában tudják szent kereszténységünket sugározni és így e földi élet minden mozzanatát megszentelni.

3. Nem volt könnyű Szent Lászlónak ez a választás. És ebben ismét irányt mutat modern világunknak. A mai embernek kifogásai vannak a szentek ellen, hogy korunk túlhaladt a régi világ keretein. Bíráljuk a régi eszményeket és kifogásoljuk magatartásaikat, hol ez nem tetszik bennük nekünk, hol az. Szent László is találhatott volna kifogást Szent Istvánban, nem is egyet. Most csak kettőre mutatunk rá.

a) Az egyik az, ahogy Szent István viselkedett Szent László fölmenő családjával. Nagyapját, a pogány Vazult megvakított lázadásáért, apját Bélát testvéreivel együtt az országból száműzte, úgy hogy maga Szent László is idegenben született. Egész rokonságát megfosztotta a trónöröklés jogától és helyettük a gyenge jellemű Pétert támogatta. Ezt mind keserűen érezhette Szent László királyunk, és nehéz lehetett neki ilyen múlttal mégis fölnezi Szent Istvánra. De el tudta rendezni magában nagyapja vakítását, apja számkivetését és a maga trónöröklésből való kizárását. Szent László túllátott ezeken a saját bőrén érezhető nehézségeken és meg tudta magyarázni Szent Istvánnak számára ellenséges viselkedését. Észrevette, hogy a nagy hit és a kereszténység fennmaradása kényszerítette erre Szent Istvánt.

b) A másik modernsége Szent Lászlónak az, hogy meg tudott szabadulni a saját maga elgondolta eszmények igézetétől. A mai ember ugyanis csak a maga által jónak tartott eszmék nyomába akar szegődni. Csak az az igazság, amit ő olvas ki a szentírásból. És mert az egyház felfogása sokban eltér az általa értelmezett szentírástól, azért az egyház megromlott intézményeiben és életében — mondja. Ezért szakadást akar előidézni.

Szent László ebben is példaképünk. Volt neki is király-eszméje. Más mint Szt. Istváné. Történettudásaink nagyon szép könyveket írtak Szent Lászlóról, és azokban olvashatjuk, hogy vele kezdődik a lovag-király eszmény, ami Európában csak egy fél évszázad múlva honosodik meg. Ő felhagyott a régi, ún. komor arcú király eszményével, ami Szent Istváné is volt. Eszerint a királynak mindig „facies

austera”-val kell járni, mintha folyton az Isten és az Abszolútum elragadtatott felhőjében járna és az Isten pontosságával és szigorával kell figyelnie az életet. És jaj annak, aki elmozdul az isteni szabálytól. A lovag-király eszmény viszont belevegyül az emberi társadalomba, védi a gyengéket, tisztelettel szolgálja a nőket, támogatja a szegényeket. A Szentlélek lovagjai például utakat és hidakat építettek, és a közlekedés biztonságát váltalták életfeladatukul.

És Szent László nem a maga eszményét kényszerítette rá a magyar népre, hanem Szent Istvánnak azt a minden erővel Isten útjaira való ráállását adta például a magyar népnek. Ha bírálata jogosult is lett volna, lényegszemlélete észrevette az Istentől belerejtett kincset. Ezért ezt kiáltja felénk: Emberek! Ne fustatok a magatok alkotta eszmények után, hanem nézzetek arra is, hogyan próbálkoztok az egyház, amihez tartoztok, a bibliából kiolvasott igazságokkal megbirkózni. Lássatok át az esetleges gyarlóságokon, és a szeretettel maradjatok közösségben a múlttal. Figyeljétek arra, amit Szent Pál mond: „Ismerjétek bár minden titkot és tudományt... Legyen bár prófétáló tehetségem, ha szeretet nincs bennem, mit sem érek.” (1 Kor 13,3) Egyházunk hagyományos szentírásmagyarázatától való görcsös eltérés hozta létre a szakadásokat, a képzelgésekkel teli gnosztikusokat, a világtól elrugaszkodott manicheusokat, a szentistvánkori világvégvárókat és a többiek után a mostani szektákat. Ezek a szakadások sokszor igen nagy buzgóságot és első látásra megejtő igazságot mutatnak; de nem katolikus igazságok, nem a Krisztustól hozott teljes igazság. És mert hiányzik a szeretet, szakítanak a krisztusi Test közösségével.

Szent Lászlónak volt ereje és bátorsága a sajátmaga eszméjén túl a Szent István által már kipróbált és követett katolikus ideált népe számára eszménnyé tenni. Ezzel példát adott nekünk, hogy a szentírás olvasásában támadt egyéni gondolatainkkal és indításainkkal ne új kereszténységet csináljunk, hanem lelkünk megújuljon a katolikus hitben és egyházunk szeretetében.

A legenda azt mondja, hogy Szent László, amikor a pogány kunokat üldözte seregével és azok a rablott templomi kincseket eldobálták, hogy az üldöző katonák kapzsiságát fölkelte megálljanak az üldözésben, arra kérte Istent, hogy az úton heverő kincseket kövekké változtassa. Most arra kérjük Szent Lászlót, hogy ennek fordítottját kérje számunkra. Ugyanis az Árpádok világából a feketére aszott Szent Jobb, néhány rommá vált templom és omladozó freskó-részlet maradt. Ezek a kövek és élettelen valóságok változnak vissza az Árpádok lelkének sugárzóivá. Hogy az a lélek, mely Szent Istvánban, Szent Lászlóban és a többi szentben élt, ragadjon meg bennünket és vezessen arra a szilárd hitre, amilyen az ő hitük volt; arra a rendíthetetlen reményre, ami bennük feszült; és arra a szeretetre, mely bennük égett és munkálkodott.

VASÁRNAPI GONDOLATOK

(Folytatás az első oldalról)

tetlen előfeltétele az együttműködésnek. Szervezeti felépítés, problémák megoldása nélkül lehetetlen. Egyben megjelenő a hatalom birtoklását, személyre és munkatársakra vonatkozóan, de a hatalom megosztását is egymás között. Ezen érdemes gondolkodni...

Egész más kérdés: kicsoda valaki, vagy kinek tartanak valakit? Jézus tudta, hogy sokan — a jó akaratauk közül is — félreismerik, esetleg egyáltalán nem ismerik fel. A rossz akaratauk szándékosan félremagyarázzák. — Mi hogyan ismerjük fel Jézust? ...

A 13. ÉVKÖZI VASÁRNAPRA (június 28)

(A szamaritanusok nem fogadták be Jézust.) Tanítványai, Jakab és János felháborodtak: „Uram, ne hívjuk le rájuk Isten tüzes haragját, hogy elpusztítsa őket?” (Lk 9,54)

Az emberi indulatok életünk kísérői. Nem az a baj, hogy vannak, a kérdés: „hogyan bánunk velük?” Engedjük háborogni a mennydörgést? Megsértjük az embereket, mint a villám elektromos — vagy éppen halálos — csapása? Kívánunk-e nekik valamit, amit később mélyen megbánnánk? ...

Jézus felhívja a figyelmet: ilyen érzéseket, indulatokat feltétlenül kontrollálnunk kell. Uralkodnunk kell rajtuk — nehogy nagyobb kár keletkezzék a meglevőnél. Ez pedig nehéz, ugye?

Indulatok kiváltója néha a tehetetlenségből fakadó harag: ha én nem tudom megbüntetni őket, büntesse meg Isten! De alaposan! Ilyen beállítottság egyezik-e Isten akarataival? Kereszténységünkkel? ...

A 14. ÉVKÖZI VASÁRNAPRA (július 5)

(Jézus így szólt a 72 tanítványhoz:) „Az aratnivaló sok, de a munkás kevés. Kérjétek az aratás urát: küldjön munkásokat aratásába. Menjete!” (Lk 10,2)

Ez a kemény mondás sok élet-helyzetre jellemző. Jézus itt a lelki-kegyelmi élet széles perspektívájára vonatkoztatja: bűnbocsátás, mint teher elvétele és a kegyelmi élet feltétele, mindenfajta betegség, nyomorúság gyógyítása, a Jézusba vetett hit vetése és gondozása, az Isten és emberszeretet gyakorlati megélése... Mi melyiket műveljük? ...

Ma is kevés a hivatás. Miért? Kevés a hit, az áldozatvállalás, a szeretet és az irgalom... Sok az önszeretet és következménye, a bűn. Hol kezdjük el? ...

Isten küldene munkásokat, ha elegen és eleget kérnénk... De kérni kell Istent! Nemcsak a hivatások egyenkénti elfogadásáért, hanem a büséges megmaradás kegyelméért is imádkozni kell bensőségesen. Papjaink és szerzeteseink haláláig.

Minden nép megérdemli papjait... Ha kevés van, ha kiöregednek, ha elfáradtak...

Fejős Ottó

„Tegyük magunkévá mások szabadságát“

— PAX ROMANA LILLAFÜREDEN —

Fehérvasárnap fejeződött be Lillafüreden a 34. Magyar Pax Romana kongresszus, amelyen a müncheni KMÉM és a budapesti OLI rendezésében az egész világról összesereglett mintegy 500 magyar értelmiségi tanulmányozta a kereszténység és a szabadság összefüggését. Washingtontól Alma Atáig, a nyugati szórványból, az anyaországból és a kisebbségi sorban élő magyarságból toborzódtak a résztvevők, többségükben katolikusok, szép számban protestánsok, de akadtak köztük agnosztikusok is. A földrajzi, a kulturális és a világnézeti hovatartozás sokszínűsége jellemezte a találkozót. Konzervatív és progresszív keresztények, kormánypárti és ellenzéki intellektuális baráti légkörben cserélték ki egymással gondolataikat. Lehetséges ez még? Ahogy az első világháború után sikerült az addig ellenséges nemzetek katolikus értelmiségieknek a Pax Romana, azaz a „Róma békéje” jegyében egymásra találniuk, úgy jöttek össze egy hétre a Pax Romana magyar tagozata szervezésében a katolicitás, az egyetemesség jegyében a különféle irányzatoknak elkötelezett magyar értelmiségiek.

Közép- és Kelet-Európa s benne hazánk felszabadulása után időszerű feladatnak mutatkozott, hogy a keresztények szembesüljenek a szabadság eszméjével, amely mélyen a Bibliában gyökeres és amelynek örömhírként, evangéliumként való hirdetését az őszi Európai Rendkívüli Püspöki Szinódus is ajánlotta. A történelemben a keresztények és a szabadságeszme viszonya nem volt mindig harmonikus, az összhang csak a II. Vatikáni Zsinaton a vallásszabadság elismerésével állt helyre. Így elvben megtörtént a kereszténység és a jó értelemben vett liberalizmus kiengesztelődése, hátramaradt azonban a II. Vatikáni Zsinat hazai befogadásán kívül számos részletkérdés tisztázása. E sürgős feladat teljesítéséhez kívánt hozzájárulni a lillafüredi tanulmányi hét.

A kongresszus húsvéthétfő este ünnepélyes szentmisével és Veni Sanctéval kezdődött, amelyet *Seregély István*, a területileg illetékes egri érsek, a Magyar Püspöki Kar elnöke celebrált. Beszédében az evangéliumi igazság felszabadító erejét taglalta, a keresztény filozófia fogalmait is alkalmazva. A találkozón megjelent az ausztrál *William F. Neville*, a Nemzetközi Katolikus Értelmiségi Mozgalom (*Mouvement International des Intellectuels Catholiques — Pax Romana*) ügyvezető elnöke, ami mutatja, hogy ez a nemzetközi katolikus mozgalom milyen nagy jelentőséget tulajdonít régióink jövőjének. Neville ígéretet tett az erdélyi, szlovákiai és vajdasági magyar katolikus értelmiségi közösségeknek a nemzetközi Pax Romana-ba való felvételére.

Az első, eszméletörténeti napon a kongresszus alapvető, bevezető előadását a budapesti filozófiaprofesszor *Nyíri Tamás* tartotta. „... az egyháznak mindenképpen — veszedelmei ellenére is — igent kell mondania a szabadságtér általános növekedésére: enélkül ugyanis nem lehetséges sem az ember emberisége, sem a keresztény kereszténysége. Nem feladata az egyháznak, hogy minden áron, esetleg a szabadság korlátozásának az árán is, megakadályozzon minden objektíven helytelen. Nekünk, keresztényeknek az elsők között kell lennünk, akik a magukévá teszik mások

szabadságát, s éppen olyan érzékenyen kell reagálnunk mások szabadságának a korlátozására, mint a magunkéra. Akkor persze jogunk van arra is, hogy megköveteljük a magunk szabadságterét, és elutasítsuk, ha a társadalom csupán a sekrestyében kívánná kijelölni azt...” — mondta előadása végén *Nyíri Katus László* pécsi történész professzor a rabszolgaság történetét, az európai demokratikus intézmények középkori keresztény gyökereit, az egyház és állam viszonyának alakulását, a centralizáció és a szubszidiaritás feszültségének és a lelkiismereti szabadság megítélésének történetét vázolta az egyház életében.

nem lehet élesen elkülöníteni. Következésképpen mindenkor várhatók összeütközések annak ellenére, hogy az állam vallási semlegessége nem jelent vallásellenességet. A plenáris megbeszélésen röviden felszólalt a köztársasági elnök. Kifejezte örömét, hogy a kongresszuson békésen ütköznek egymással a nézetek. Szerinte a Krisztussal való viszonyunk próbája az emberrel való viszonyunk, ezért a keresztény emberszeretet és az emberi autonómia liberális elismerése nincs egymással ellentétben. *Dornbach Alajos*, a magyar országgyűlés alelnöke (SZDSZ) — munkacsoportot is vezetve — megvallotta, hogy nem lát ellentétet

Himnusz Szent László király zsolozsmájából

Regis regum, civis ave

Égi király hű vitéze
László, királyoknak éke,
Tiéd mennyek birtoka.
Királyok királyát kérjed,
Lankadatlan védjed néped,
Légy hazádnak bajnoka.

Magyaroknak üdve lettél,
Angyalsorsban részesedtlél
Kegelemmel telt kehely,
Ki öröktől kiválasztva,
Jeles-széppé alakítva
Igazságért harcra kel.

Esztergomi breviárium, 1290.

Magyar nemzet örvendezzél,
Új királynak új dalt zengjél,
S ti harangok zúgjatok.
Örvendj te is, boldog Várad,
Híred-neved szerte árad,
Visszhangozzák századok.

Krisztus Úr, a kereszt fáján
Megváltottál véred árán,
Néked csendül himnuszunk,
Légy Te lépcsőnk fel az égbe,
S add, hitvallók dicsősége,
Neved ott is áldanunk.

Frank Miklós fordítása

Mindebből azt a következtetést vonta le, hogy: 1. a legtöbb esetben túlságosan széles időbeli szakadék mutatkozott az elvek megfogalmazása és azok gyakorlatba való átültetése között; 2. egyes keresztények vagy csoportok időben messze megelőzték a „hivatalos” egyházat a társadalmi-politikai szabadság(ok) igenlése terén. *Csorba László* budapesti történész felvázolta, hogy főleg a francia *Lamonais* hatására a múlt században hazánkban is kialakult a liberális katolicizmus irányzata. Fő képviselői *Széchenyi István* és *Eötvös József* voltak. *Deák Ferenc* még 1873-ban is reménykedett abban, hogy a dualista Magyarország a liberális katolicizmus valamiféle mintaállamává válhat Európában. Sajnos tévedett. A vitákon részt vett *Andráshfalvy Bertalan* művelődésügyi miniszter, és felszólalva ismertette a magyar közoktatás időszerű nehézségeit.

A szerdai politológiai nap nagyobb részét a lillafüredi találkozón töltötte *Göncz Árpád*, köztársasági elnök, kötetlenül kivel-kivel szót váltva. Meghallgatta *Surján László* népjóléti miniszternek, a Kereszténydemokrata Néppárt elnökének argumentációját egy keresztény, pontosabban kereszténydemokrata párt létjogosultságáról és fontosságáról. E tétellel szembefordult *Nagy Endre* budapesti szociológia professzor, aki szerint a keresztény céggel szerveződő pártokat az „erőszak démoni hatalmával való összefonódás” (*Max Weber*) fenyegeti. A keresztény értelmiség Trianon utáni liberalizmus-ellenességéért *Szekfű Gyulát*, a „Három nemzedék” szerzőjét tette felelőssé. *Bence György* budapesti filozófiaprofesszor, a FIDESZ tanácsadó testületének tagja az Emberi Jogok Nyilatkozatán, mint a liberális minimumon alapuló modern állam vállalási semlegességét elemezve arra mutatott rá, hogy a vallási és a világi szférát

katolicizmusa és liberalizmusa között, amit a hallgatók egy része fenntartással fogadott.

A csütörtököt filozófiai és antropológiai kérdéseknek szentelte a kongresszus. *Weissmahr Béla* jezsuita, müncheni és szegedi filozófiaprofesszor meghatározta az emberi szabadság paradox fogalmát, majd bebizonyította létét. *Alapy-Szabó Emese* innsbrucki pszichiáter sokrétű előadásában minden embernek már orvosi szempontból is megállapítható páratlanságával és ugyanakkor a másik emberre való utaltságával foglalkozott. Hangsúlyozta, hogy a félelmek felkelése gátlásokat alakít ki, míg a szeretet gyógyít (*Paracelsus*). *Vajda Mihály* debreceni filozófiaprofesszor *Heidegger* eszméit gyümölcsöztetve kifejtette, hogy az igazság és szabadság — mint Jézus létmódjában — összetartozik, csak verbálisan értelmezve kerülhetnek szembe egymással. Befejezésül idézte *Bibó István*: „Ha a zsinati mozgalom a 15. században győzött volna...” című kései töredékét. E szerint, ha az egyház a múltban szellemi elitjére és nem politikai hatalmára épített volna, akkor nagyobb megrázkódtatások nélkül lehetett volna a középkori szabadságformákat az újkorban továbbfejleszteni. Vajda szerint ma is hiányzik az a szellemi elit, „amelynek tekintélye mindenfajta megfogalmazott dogma és hatalommal bíró intézmény nélkül közvetíteni képes azt, ami egy meghatározott társadalomban szent. Itt az európai típusú társadalomban nyugodtan nevezhetjük ezt krisztusi igazságnak” — jelentette ki Vajda.

A pénteki jog- és társadalomtudományi napon *Tomka Miklós*, budapesti vallásszociológus, a Katolikus Társadalomtudományi Akadémia alapító igazgatója tekintette át az állam és egyház kapcsolatát nemzetközi viszonylatban. Megállapította, hogy a kereszténység érde-

(Folytatás a 4. oldalon)

Szabadság és szolidaritás

A LILLAFÜREDI KONFERENCIA ZÁRÓNYILATKOZATA

A Katolikus Magyar Értelmiségi Mozgalom — Pax Romana — a Magyar Pax Romana Fórummal és az Országos Lelkipásztori Intézettel karöltve „Keresztények és a szabadság” címmel a Húsvétot követő héten Lillafüreden rendezte meg 34. kongresszusát. A több mint ötszáz résztvevőt egybegyűjtő találkozó nemcsak a hazai és a nyugati magyarság, hanem a Kárpát-medencében nemzetiségi sorban, sőt a keleti szórványokban: Ukrajnában és Kazahsztánban élő magyarok képviselői is részt vettek. A találkozó nyitott volt mindazok számára, akik az evangéliumot egymástól eltérő módon, mégis közös keresztény felelősséggel képviselik, és nyitott volt minden más becsületesen gondolkodó ember előtt.

A magyar Pax Romana kongresszusa az evangélium szellemében kívánt küldetést vállalni és teljesíteni.

Hitet tett a szabadság evangéliumi eszméje mellett, abban a meggyőződésben, hogy a szabadságnak egyaránt érvényesülnie kell az egyéni életben, a társadalomban és a keresztény közösségben. Az egyház tiszteletben tartja az állam és a társadalom autonómiáját, de a szabadságjogok értelmében igényt tart arra, hogy küldetésének megfelelően értékerendjét képviselhesse és terjeszthesse. Legyen jelen a szabadság a magyar kisebbségek és szórványok életében és szabja meg kapcsolatukat az anyanemzetrel. Az egyház érje el, hogy a moldvai csángómagyarok lelki gondozást anyanyelvükön kapjanak. Hivatkozva a csángómagyarok ismételtlen kifejezett, így II. János Pál pápának Budapesten átnyújtott kérelmére, panaszuk sürgős orvoslását kérjük, mivel a jelenlegi állapot ellentmond mind a keresztény szeretet, mind a II. Vatikáni Zsinat és a kisebbségek lelkigondozásáról elhangzott pápai megnyilatkozás szellemének.

A magyar Pax Romana hitet tett a szolidaritás, azaz a szeretet evangéliumi eszméje mellett, abban a meggyőződésben, hogy a politikai mozgalmak szerint tagolt társadalomban — a politikai doktrínák és pártok felett, az indulatok intoleranciájával szemben — a nemzet összefogásának kell érvényesülnie. A hazai és a nyugati magyarságnak a nemzeti összefogás jegyében kell a magyar kisebbségeket és szórványokat támogatnia. Közép- és Kelet-Európa népeinek a keresztény szolidaritás szellemében kell egymás iránt kiengesztelődniük és egymásra találniuk.

A magyarság, legalább az anyaországban, az elmúlt három esztendő során visszazerezte szabadságát, belső szolidaritásának eleven és működő rendjét azonban még nem alakította ki. A magyar Pax Romana nemcsak a mozgalom egésze, hanem mindenekelőtt a keretében és körülötte kiépülő kis közösségek révén kívánja azt szolgálni, hogy a szabadságnak azt a terét, amely a történelmi fordulat következtében létrejött, az emberi szolidaritás és az evangéliumi szeretet töltse be.

Így válik valóban lélek- és társadalomalkotó erővé a szabadság felelős szeretete és a szeretet felelős szabadsága. A szabadság és a szeretet együttesen hozhatja meg azt a társadalmi és lelki békét, amelyet mozgalmunk választott nevének szellemében hirdetni és szolgálni akar.

Lillafüred, 1992. április 26.

GYERMEKEKNEK

Kedves Gyermek!

Június hónapban ünnepeljük Úrnapját, Jézus Krisztus Szent Testének és Vérének ünnepét. Ez az ünnep nagy jelentőséggel bír a mi számunkra. Úgy, ahogy a Karácsony, a Nagypéntek és a Húsvét, úgy ez az ünnep is az ő irántunk való határtalan szeretetének a jele.

Akit szeretünk, azzal szívesen vagyunk együtt, és kínzó fájdalmat érzünk, ha nem lehetünk vele. Talán tapasztaltátok már ti is ezt, amikor szüleitek, akiket bizonyára nagyon szerettek, akár csak néhány napra is, de távol voltak tőletek. Ha nincs velünk az, akit nagyon szeretünk, akkor pusztának és értelmetlennek tűnik az egész világ.

Jézus az ő mennybemenetele után is

velünk akart maradni. Ezért a kenyérben és borban — mely a pap szavaira az ő Teste és Vére lesz — itt maradt közöttünk. Így biztosította azt a lehetőséget, hogy mindig velünk lehessen, és mi bármikor felkereshessük őt a templomban, az Oltáriszentségben. Ezért, ha bármikor templomainkban jártok, ne feledkeztek meg arról, hogy Jézus, aki szeret minket, ott van jelen és vágyik a mi viszonzó szeretetünkre. Ha felkeresitek őt a templomban, imáitokban elmondhatjátok neki, mint jó barátoknak, minden örömeit, bánatokat, vágyakat. Benne hűséges barátokra találtok, akinek szeretetében soha nem fogtok csalódn.

János atya

FIATALOKNAK

Bevallom nektek őszintén: egy kicsit félek! Félek, mert ha gondolatban végigfutok június vasár- és ünnepnapjainak során, csupa olyan ünnepet találok, amelyek mélyeségek titkokat rejtenek: Pünkösöd, a Szentlélek ünnepe, Szentháromság vasárnapja, Úrnapja, az Oltáriszentség ünnepe...

Jó lenne tudni megfejteni a titkokat, ... megfejteni és továbbadni. De hogyan, s van-e egyáltalán valamilyen haszna, értelme?

Én úgy érzem, sőt tudom: van! Mert minél jobban megismerjük hitünket, igyekezzünk a lehető legmélyebbre hatolni titkaiba, annál jobban fogjuk szeretni, annál inkább fogunk hozzá ragaszkodni!

Sokaktól hallottam már, hogy nincsenek tiszta fogalmak a Szentlélekről, a Szentháromságról talán még kevésbé: pedig ismernünk kell, hogy igazán át tudjuk élni a szentmisét, hogy a szentségek kiosztásánál végbemenő külső jelek mögött megsejtsük azok mély értelmét, hogy imáinkat helyesen fogalmazzuk...

A következő evangéliumi sorokat olvassuk június 7-én, Pünkösöd vasárnapján: „Abban az időben Jézus így szólt tanítványaihoz: Ha szerettek engem, tartsátok meg parancsaimat. Én pedig kérni fogom az Atyát, és Ő más vigasztalót ad majd nektek: az Igazság lelkét, aki örökre veletek marad... Ezeket akartam elmondani, amíg veletek vagyok. S a Vigasztaló, a Szentlélek akit majd a nevében küld az Atya, megtanít titeket mindenre...” (Jn 14,15—16, 23b—26).

Ki a Szentlélek? Ki az, aki „megtanít minket mindenre”?

Kedves Fiatalok!

Ha én válaszolni akarok a felvetett kérdésre, csak azt mondhatom el, amit magam is átéltem s megtanultam. Hátha

lesz köztetek valaki, aki hasonló módon tapasztalta saját életében...

Amikor gyermek voltam, alig vettem észre létezését, hatását életemre. Tudtomban ez volt: a Szentháromság harmadik személye; az angyali üdvözlés szavai; keresztvetéskor emlegetem nevét...

Később, már bérmlásra készülődve, jobban megismertem. Kerestem, kutattam, kértem hét ajándékát, mert beláttam: valami csodálatos, a jó, a szép felé változó folyamat megy végbe az emberek világában, ha hallgat sugallatára, intelmére. (Hej, de sokszor imádkoztuk: „Bölcsesség Lelke, jöjj!” — persze többnyire a vizsgák előtt...)

Teológus koromban, az első — máig is érvényes — élményem a Szentlélekről az volt, hogy úgy a héber (ruach), mint a görög (pneuma) eredeti szövegben a Szentlélek neve: *Lehellet*, *Isten lehellete*, vagy akár így is mondhatnánk: „lélegzete”. S akkor így próbáltam felfogni, elfogadni Őt: a gyermek életében az első „tanulnivaló”, rögtön a születés pillanatában — megtanulni lélegzeni. Aki megtanul lélegzeni — élni tanul meg.

A Szentlélek jelenléte, élete bennem ezt jelenti: Isten nekem ajándékozta lehelletét — megtanít lélegzeni — azaz megtanít élni. Van, létezik bennem a keresztség nagy ajándékaként, egy élő erőforrás, akiben mindig és minden körülmény között bízhatok. Jóra, szépre, értékesre indít — szinte hallom a hangját: sokkal többre vagy képes, mint gondolod, erősebb, rátermettebb vagy, mint hiszed!

Ti hogyan fogalmaznátok meg a választ a következő kérdésekre: Hogy érzed: miként nyilvánul meg a Szentlélek létezése, élete egy mai fiatal életében?

„Annak pedig, aki bennünk működő erővel mindent megtehet azon felül is, amit mi kérünk vagy megértünk, legyen dicsőség...” (Pál Ef. 3,20).

Pál atya

Hírek - események

KASZAP ISTVÁN
BOLDOGGÁ AVATÁSÁÉRT

Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepén, március 25-én, Kaszap István 76. születésnapján Székesfehérvárott Szendi József veszprémi megyéspüspök mutatta be az engesztelő szentmisét Kaszap István boldoggáavatásáért a Prohászka Ottokár templomban. Szendi József püspök — aki Kaszap István iskola-, kongreganista, és cserkésztagja volt — beszédében Kaszap Istvánt követendő példaként állította a ma hívőinek: alázattal tűrjük és fogadjuk el szenvedéseinket a mennyi boldogság reményében, mint Isten Szolgája, Kaszap István tette.

A SIXTUSI KÁPOLNA RESTAURÁLÁSA

Február 19-én konferenciát tartottak az ENSZ New York-i palotájában a Sixtusi kápolna restaurálási munkálatairól. Számos diplomata nagy érdeklődéssel követte a Vatikáni Múzeumok főtitkára, Walter Persegati beszámolóját Michelangelo festményeinek restaurálásáról. Az előadásban elhangzott, hogy a mennyezet már elkészült, az Utolsó Ítélet megtisztítása még folyamatban van. Az 1980-ban elkezdődött és a Japán Televízió által finanszírozott restaurálás 1993-ban fejeződik be.

MEGNYITOTTÁK

A GELLÉRTHEGYI SZIKLAKÁPOLNÁT

Megnyitották a budapesti Szent Gellért-hegyen a Sziklakápolna elfalazott bejáratát. A Nagy Lajos által alapított kápolna bejáratát 1952-ben egy éjszaka falazta be az ÁVO egyik osztaga. A nevezetes kegyhelyet európai összefogással restaurálták. A templom újból az egyetlen magyar alapítású rend, a pálosok tulajdona. A kápolna újramegnyitási ünnepén részt vett Tardi János helyettes államtitkár, valamint Árva Vince, a magyarországi pálos rend országos gondnoka.

TÜNTETÉS PÁRIZSBAN A KATOLIKUS ISKOLÁKÉRT

Több tízezer ember tüntetett Párizsban április 5-én a katolikus oktatási rendszer fenntartása mellett. A Párizsból és környékéről összegyűlt tanárok, szülők, diákok és egyházi képviselők nyilatkozatukban azt vetették a francia kormány szemébe, hogy meg akarja „fojtani” a katolikus iskolákat. A kormány által az elkövetkező 6 évre biztosított összeg alig több, mint a szükséges pénzmennyiség egyharmada. Franciaország-

ban jelenleg kétféle millió gyerek és fiatal tanul katolikus vezetés alatt álló iskolákban, ez a diákok 18%-át veszi ki.

BOMBATÁMADÁS MEDJUGORJE ELLEN

A jugoszláviai szövetségi légierő bombázta Medjugorjét, a híres zarándokvárost, melynek során számos épület megromlott — tudósított a Vatikáni Rádió horvát szekciója és a zágrábi Keresztény Információs Szolgálat. A zarándoktemplomot, a Mária-jelenések színhelyét nem érte találat. A bombairódó miatt 30 amerikai és ír zarándoknak a szentmisét megszakítva a pincébe kellett menekülnie, s csak ott tudták az istentiszteletet folytatni. Medjugorjában, a lelkipásztori feladatokat ellátó ferences szerzetesek elmondták, hogy a lakosoknak naponta több órát kell a légitámadások miatt pincékben tölteniük.

FELMÉRÉS

A NÉMETORSZÁGI HITÉLETRŐL

A német püspöki kar nemrégiben nyilvánosságra hozta a katolicizmusra vonatkozó első közös felmérés eredményeit, mely az 1990-es adatokra támaszkodik. A nyugati országrész katolikusok száma 26,746 millió, a keleti országrészé pedig 1,131.489, ebből 306 ezren élnek Nyugat-Berlinben. A püspöki kar utalt arra, hogy Kelet-Németországban korábban a felekezeti hovatartozást államilag nem tartották nyilván. A jelen statisztikai adatok szerint országos átlagban a katolikusok 21,9%-a vesz részt istentiszteleteken. Legtöbbször a regensburgi egyházmegyében (34,1%), legkevésbé a berlini egyházmegyében (14,6%).

A dortmundi „Forsa” nevű közvéleménykutató intézet jelentése szerint a katolikusok 33%-a rendszeresen, 20%-a alkalmakként, 28%-a ritkán és 20%-a sohasem jár templomba. A protestánsok közül 8% rendszeresen, 19% alkalmakként, 37% ritkán és 35% soha nem látogatja az istentiszteleteket. KNA

Emberek milliói járulnak a lourdesi, massabiellei barlanghoz, ahol a Szűzanya megjelent a kis Bernadette-nek, hogy lelki erőt, mély hitet, gyógyulást kérésnek. Lourdes olyan misztikus fellelő, ahol Isten Mária által érzeti jelenétét és megtérésre, az igazság elfogadására hívja a lekeket.

II. János Pál pápa

„TEGYÜK MAGUNKÉVÁ MÁSOK SZABADSÁGÁT...”

(Folytatás a 3. oldalról)

me a szellemtörténelemben a vallás és politika különválasztása. Manapság a fejlődés iránya az egyház és állam szétválasztása felé mutat, de úgy, hogy a kettő között jóindulatú kapcsolat maradjon. Isépy Tamás, kereszténydemokrata igazságügyi államtitkár az egyház és állam kapcsolatrendszerének jogkérdéseit fejlődésében tekintette át. Szerinte az egyházat következetesen el kell választani az államtól, de nem a társadalomtól. Őrsy László jezsuita, washingtoni egyházjogprofesszor az egyház és állam viszonyáról beszélt a szabadság jegyében, majd a vallásszabadság helyzetét jellemezte az Egyesült Államokban. Pálfordulásnak minősítette a katolikus egyház történetében a tévedés jogának a II. Vatikáni Zsinaton történt elismerését. Szerinte „senki sem hűséges a katolikus egyház tanításához, ha — akár enyhe formában is — visszahozza az inkvizíció módszereit”. Balogh Zoltán református lelkész, az „Egyház és Világ” szerkesztője, a FIDESZ egyházi politikai csoportjának vezetője az egyház és a politika viszonyát ismertette a protestáns teológia szemszögéből.

Szombaton Boór János, müncheni természetfilozófus, a Mérleg főszerkesztője vezetésével tabutémákat nem ismerve kerekasztalkonferencián vitatták meg az egyházban már megvalósult, de még to-

vább tárgyalandó szabadság terét. A vitán részt vett Gyulay Endre szeged-csanádi megyéspüspök, aki a hálaadó záróistentiszteletet is tartotta, Jelenits István piarista szentírás- és irodalomtudós, Horváth Árpád luzerni filozófiaprofesszor, Farkas Beáta szegedi közgazdász, Merza József budapesti matematikus és Csepeli György budapesti szociálpszichológia-professzor, a Magyar Szociológiai Társaság elnöke. In necessariis unitas, in non-necessariis libertas, in omnibus autem caritas, azaz a szükséges dolgokban egység, a nem szükségesekben szabadság, mindenben azonban a szeretet érvényesüljön. Ez a tévesen Szent Agostonnak tulajdonított alapelv jelentette a kerekasztalvita fő tanulságát. A kongresszus zárónyilatkozatát „Szabadság és szolidaritás” címmel Pomogáts Béla budapesti irodalomtörténész elnökletével egyhangúlag fogadta el a kongresszus.

A tanulmányi hét napjai elmélkedésekkel kezdődtek, amelyeket a különböző keresztény egyházak papjai vezettek. Az esti kulturális programokban emlékeztetésekre maradtak a volt szovjetunióbeli és moldvai csángó magyar csoportok képviselőinek szívbemarkoló felszólalásai, a kassai Csiborgó zenekar vezette táncművészek, a Szinavölgyi táncgyűttes történelmi tánca és Mensáros László előadóját „Mindvégig...” címmel Arany Jánosról.

Boór János

SZAMOSI JÓZSEF:

Egy világhírű Szent László-kép

Mindjárt előljáróban megmondjuk: a kép nem azért világhírű, mert a magyar királyt ábrázolja, hanem mert alkotója világhírű, lévén nem más, mint Simone Martini, az olasz trecentónak egyik legjobb mestere. Nekünk, felesleges mondani, mindkét említett körülmény egyforma súllyal esik latba. Annál különösebb, hogy a magyar művészettörténészek sehol sem említették; az 1968-ban megjelent Művészeti Lexikon vonatkozó cikke, bár felsorolja Simone Martini valamennyi művét, erről a képről éppúgy nem tud, mint a Giorgio Vasari „Vitá”-inak pompás kiadásához (Magyar Helikon, 1973) készült tudós kommentárok. Jóval később egy interjúban (Magyar Hírlap, 1987. április 17) Erdélyi Zsuzsanna, az „Európa-díjjal” kitüntetett jeles néprajztudós, az archaikus népi imádságok s más régi szövegek feltárója beszél arról, hogy — idézem — „Alto-Monte-ban (Helyesen: Altomonte. Sz. J.) a városka gótikus székesegyházában a kora reneszánsz egyik legnagyobb mesterének, Simone Martini-nek híres táblaképét találtam. Szent László királyunkat ábrázolta.”

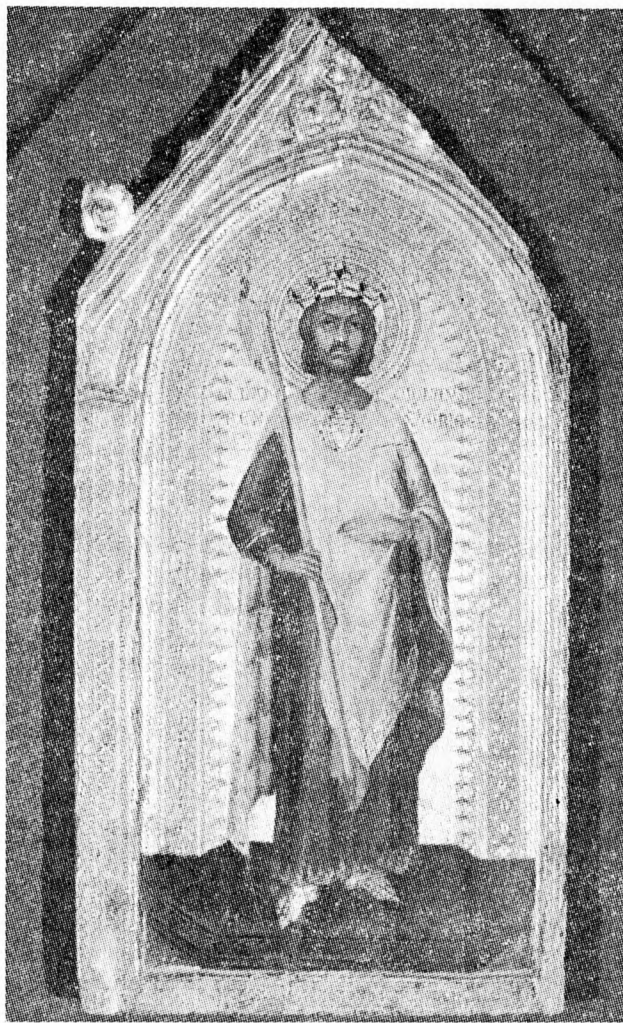
Hadd jegyezzem itt meg: ami az Altomonte-i S. Maria della Consolazione (Vígasztaló Szűz Mária) templomban, illetve múzeumában lévő Szent László képet illeti, arról elég régóta tudomásunk van. Éppen 10 éve, hogy dr. Kecskési Mária etnológus, a müncheni Állami Néprajzi Múzeum helyettes igazgatója számunkra „felfedezte” és felhívta rá a figyelmemet. Erről a Lugánói Tanulmányi Napokon (1982. okt.) Nagy Lajos királyról szóló előadásom „Magyarok Itáliában” c. fejezetében nyomban megemlékeztem: „A téma — mondottam — bár sokan feldolgozták, távolról sincs kimerítve, sőt igazán élettelenesen, széles művelődéstörténeti háttérrel megírva sincs. Csak minap kaptam néprajzos ismerősömtől Kalábriából egy színes levelezőlapot, amelyen Szent László királyunk látható, hatalmas csatabárddal, mellén az Árpádok sávos címerével; a határozottan „keleti” arcból sötét szemek tekintenek ki, kissé duzzadt ajkára kétoldalt rálóg a bajusza”. (Előadásom szövege később megjelent a „Gesta Hungarorum I” kötetben, SMIKK kiadás, Zürich 1984, illetve ugyanakkor különnyomatban Münchenben.)

A Szent László-kép festőjét és keletkezésének időpontját illetően sokáig bizonytalanság uralkodott. A nekem küldött levelezőlapon pl. az 1430-as évszám áll. Egy Altomonte-ról először 1916-ban, de 1980-ban újól megjelentetett történelmi munkában is még az olvasható, hogy a kép a nagy sienai mester, Simone Martini „egy követőjének bizonyosan a legszebb munkája... az iskola egyik munkája sem versenyezhet vele”. A kép keletkezését 1435–40-re teszi. (Francesco Rende: „Monografica Storica della Terra di Altomonte.”)

Végülis, az Altomonte-i képet 1941-ben G. Paccagnini olasz művészettörténész tette helyére abban az értelemben, hogy azt Simone Martini hiteles, sajátkezű művének deklarálta. Erről szóló tanulmányát 1948-ban publikálta és vizsgálódásának eredményét a szakirodalom, kisebb fenntartásokkal, magáévá tette. Paccagnini szerint a Szent László-kép (Mérete 45.5 x 21.5 cm) egy szárnyasoltár, talán egy diptychon (?) részeként készült lehetett éspedig Filippo di Sangineto, Altomonte grófja megbízásából, amikor Károly calabriai herceg kíséretében Toscanában járt. Innen a kép keletkezése, a kérdőjeles 1326. (Az említett interjúban:

1342–44 körül készült Avignonban.) Károly herceg, Róbert nápolyi király fia, többször megfordult Firenzében és Sienában, ő hívta meg Giottot és Simone Martinit is apja udvarába. Róbert, akit hízelgő kortársai neveztek „bölcshet”, gyenge volt politikusnak, hadviselőnek méginkább, de mint mecénás, Nápolyt egyidőre a művészetek és tudomány központjává avatta. A sienai mesterrel megfestette a nápolyi dóm számára bátyjának, Lajosnak, az akkor frissen szentté

dásokban, legalábbis kezdetben, a magyarok pártján állt. Ezért is nevezett ki unokája, a kis András herceg mellé — jövőendő trónját biztosítandó — egy öttagú kormányzótanácsot, benne Filippo di Sanginetoval. Úgy látszik, Altomonte-ban később sem apadt el a magyar szentkirályok tisztelete. Az Altomonte-i gótikus templom legnagyobb nevezetessége, — turisták részére — a Sangineto látványos síremléke (La tomba dei Sangineto). Alkotója teljesen Tino di Camaino

SZENT LÁSZLÓ MAGYAR KIRÁLY

Simone Martini táblaképe 1326? (Altomonte)

avatott toulouse-i püspöknek a képét, rajta magát is megörökítve, mint ájtatos, térdeplő donátort. A képet a nápolyi Nemzeti Múzeum, a „Museo Nazionale di Capodimonte” őrzi.

Róbert király anyja, Árpádházi Mária révén (V. István király leánya volt) ismerkedett meg a Szent László kultusszal. A Santa Maria Donnaregina-ban láthatta eleget a Szent Istvánt és Szent Lászlót ábrázoló freskókat, amelyeket az özvegy királyné rendelkezésére Pietro Cavallini római festő tanítványai készítettek. Nem kell nagy fantázia ahhoz, hogy a Szent László-kép is a nápolyi udvar kincsei közé tartozott. Minthogy pedig Mária királyné végrendeletének végrehajtója Károly calabriai herceg volt, így kerülhetett a kép Calabria-ba, illetve — talán jutalom-ból — Altomonte grófja, Filippo di Sangineto birtokába. Az azonban kétséges, hogy Simone Martini közvetlenül a gróftól fogadott el megrendelést, valószínűbb a calabriai herceg közvetítése.

Tudvalevően az Anjoukon keresztül magyar földre is eljutott az ő „házi szentjük”, toulouse-i Szent Lajos tisztelete, ahogyan a révükön terjedt el Szent László kultusza főleg a nápolyi királyság területén és másutt is; többek közt nekik (Nagy Lajosnak) köszönhető a Szent László-szentelt Aachen-i magyar kápolna s a máriacelli gótikus szentély alapítása.

Róbert király, nem hiába anyja nevelte, a nápolyi királyságért folyó viszályko-

stílusát vette át. A monumentum tetején a Madonna, lejjebb baldachin alatt a fekvő Sangineto szobra, szarkofágjának elülső oldalán oszlopokkal elválasztott fülkékben hat szent látható, középen a sárkányölő Szent Györggyel, két oldalt pedig Szent István, illetve Szent László királyunk. Szent László figurája szembe ötlően a Simone Martini festett táblaképének mintegy kőbefaragott másolata.

Ha már itt tartunk, említsük meg, hogy Tino de Camaino, együtt Gagliardo Primarioval faragta remekbe Árpádházi Mária királyné Donnaregina-i fehérmárvány síremlékét. Sohasem láttam ennél megkapóbb, meghatóbb sírt. A fekvő királyné koporsóját angyalok tartják, körülötte 11 felnevelt gyermekének márványba mintázott alakja, ki-ki a maga „attribútumával”, aszerint, milyen sors jutott osztályrészéül. Egyikük, persze Róbert, koronát tart a kezében, ő lett a következő nápolyi király; Lajos, a később szentté emelt toulouse-i püspök érthetően mitrát; a többiek kormányzópálcát, hercegi jelvényeket, vagy éppen kedvenc állataikkal: madárral, kutyával játszanak. Az egész mozgalmas látvány szívdertítő! Elragadtatásunkat — feleséggel jártam ott — fokozta, hogy bennünket még a kedves, művelt múzeumőr, Don Salvatore fogadott és kalauzolt végig a templomban s a hozzáépült kolostorban, ahol családjával lakott. Sokáig elbeszélgetünk a teraszán, tréfálódva, de büszkén mondogta, hogy Don Salvatore-nak is 11

Jelentés a nagyváradi ünnepségekről

„Varadinum, 1192—1692” — ezt a címet kapta az a jubileumi ünnepség-sorozat, amellyel Nagyvárad május 10-e és 17-e között Szent László király emlékének adózott abból az alkalomból, hogy 800 éve avatták szentté a lovagkirályt és 300 évvel ezelőtt szabadult fel a város a török uralom alól. Nagyvárad mindig különös tisztelettel őrizte a szent király emlékét, nemcsak azért, mert az ő nevéhez fűződik a város kiépítése és a nagyváradi egyházmegye újjászervezése, hanem, mert a várban volt a sírja is. Ma is a székesegyházban, amelyet most emelt bazilika rangjára II. János Pál pápa, őrzik díszes ereklyetartóban Szent László földi maradványainak egy részét.

Az egy hétig tartó ünnepségek, amelyeket példaszerű ökumenikus szellemben, a keresztény egyházak nevében Tempfli József katolikus és Tőkés László református püspök közösen szervezett, a városi hatóságok hathatós támogatásával, valóságos seregszemléjét képezték a tudományos, művészi és egyházi élet megnyilatkozásainak. A legkiválóbb történetészek előadásai nyújtottak átfogó képet a város politikai, kulturális és egyháztörténeti jelentőségéről, amelynek fiai közt olyan nevek szerepelnek, mint Fráter György, Pázmány Péter, vagy Ady Endre; kiállítások, köztük a Matos Ferenc székesegyházi plébános által teljesen felújított bazilikában elhelyezett Szent László Múzeum katolikus és protestáns egyházi műkincseié, helybeli és külföldi művészek és kórusok hangversenyei, színházi előadások, Háy Gyulának mint a Szigligeti Ede társulat által Várad patinás színházában megdöbbentő drámaisággal előadott „Mohács” című darabja és természetesen az egyházi rendezvények Nagyvárad templomaiban tették emlékeztetővé ennek a páratlan hétnek eseményeit. Hosszú évtizedek óta ez volt az első alkalom, amikor a város a maga egészében ünnepelhetett és újra ráébredhetett arra a szerepre, amely Kelet és Nyugat mesgyéjén reá vár.

Ez a tudat különösen is megnyilatkozott a jubileum záróünnepségei alkalmával, amelyek május 17-én — vasárnap reggel 9 órakor a renovált vártemplomban, ökumenikus hálaadó istentisztelettel kezdődtek, ott, ahol sokáig Szent László hamvai nyugodtak. Tempfli József püspök Szent László alakjának irányító szerepéről szolt a társadalmi és lelki megújulás számára. Egy órával később, a város központjában álló Szent László templom falán elhelyezett emléktáblát leplezték le a török hódoltság alóli felszabadulás emlékére. Itt Tőkés László református püspök beszédében a magyar-román megbékélés életbevágó fontosságára mutatott rá a két nép fennmaradása és egészséges fejlődése érdekében. A jubileumi ünnepségeket a zsúfolásig megtelt hatalmas bazilikában főpapi szentmise zárta, amelyet Paskai László bíboros prímás együtt mondott 20 latin- és görög-szertartású érsekkel és püspökkel, valamint 80 pappal, Romániából, Magyarországról, Jugoszláviából, Kár-

(Folytatás a 6. oldalon)

gyermeké született, éppen annyi, amennyi a magyar királyné koporsóját körül veszi.

Összegezésként ennyit: Simone Martini Altomonte-i táblaképe — a Donnaregina freskójával együtt — a legrégebb Szent László ábrázolások közé tartozik: mindkettő az olasz trecento első feléből itáliai mesterek műveként maradt ránk. ■

TOMKA MIKLÓS:

Koloncok és kitörések

A szerző vallásszociológus, az Országos Lelkipásztori Intézet egyik főmunkatársa. Tavaly jelent meg „Magyar katolicizmus” c. munkája, amely átfogó képet ad nemcsak az egyház mai helyzetéről és problémáiról, hanem a múlttól és előre tekintve a jövő várható alakulásáról is. Alább következő tanulmánya a Vigilia 1992/4. számában jelent meg. A szerző és a folyóirat szerkesztője szíves engedélyével közöljük.

Menekülünk a felelősség elől? Magyarrazzuk a bizonyítványunkat? Tetteinkért a körülményeket tesszük felelőssé? Gyermekkorunkat? A „viszonyokat”? Az önigazolás bevett gyakorlattá vált — magánéletünkben s a közéletben egyaránt. Az egyház sem kivétel. Rossz szokásainkat ott is gyakoroljuk. Négy évtizedig bármit, mindent a kommunizmus számlájára lehetett írni. Ma új bűnbakokat keresünk, akikre háríthatjuk a felelősséget: a múlt romjaira, a liberalizmusra, a fogyasztói szemléletre, a nyugatról is fenyegető elvallástalanodásra.

A bűn, a mulasztás, a rossz lelkiismeret látszólag megoldott gondok. Hiszen „körülmények” mindig vannak! Az ilyen mentegetőzés után mégis rossz szájjá marad. Nem tudjuk megtagadni önmagunk. Nemesak körülmények voltak és vannak, hanem mi is, a történelem részesei. Mi: a társadalom, a gazdaság hordozói. Mi: magyar katolikusok. Csak bábok lennének a világ építésében? Ezt magunk sem hisszük. *Önállóságunknak* azonban — bármilyen piciny is legyen az — része és következménye *felelősségünk!*

Az elmúlt rendszer szokatlan tökélyvel korlátozta a szabadságot. Az egyénekét, a közösségeket, nem utolsó sorban az egyházét. A „játékszabályokat” az állam szabta meg. Ez nem csökkentette a morális felelősséget, de korlátozta azt a teret, ahol döntésről szó lehetett. A társadalmi intézményként (is) működő egyház kiszolgáltatottan vergődött a totális rendszer pókhálójában. (Önálló elemzést igényel az akkori függőségnek vizsgálata. Az alapkérdés az egyház lényegét érinti. Mihez igazodik az egyház: a Lélekhez, karizmájához és küldetéséhez, vagy társadalmi és szervezeti adottságaihoz, a profán világ kényszeireihez? De ismételjük: ez másik dolgozat tárgya. Itt nem a múlt foglalkoztat.) A 40 éves egyházüldözésnek mindenesetre

TÚZ TAMÁS:

Magasabb fokon

*Boldog vagyok a poklok fenekén
boldog vagyok a mély bugyorban
szorongató tüzekbe megyek én
hol kín és égető nyomor van*

*már nem vagyok borús se izgatott
eltűnt arcomról pír és szegyen
sokáig nézek egy-egy csillagot
a száműzöttek tengerében*

*hazakisérném őket s nincs hova
már a remény is elvirágozott
sötétedő vizeken villog a
szemük mint búvó csillagállat*

*lehet hogy árulást követtem el
kivonultam a tűzvonalból
mint aki bűvös szép kövekre lel
s egyebet se tesz csak barangol*

*valami jel vezérlete alatt
miről nem tudja honnan is van
miről halkszárnyú lassú madarak
hoznak csak hírt azt is titokban*

*magamra hagytak megkapaszkodom
előnt a túlvilági béke
s a boldogság is magasabb fokon
hasít magányom hús egébe*

vége. Ma új feltételekkel szembesülünk. Minden alkalmi kritika ellenére nyilvánvaló, hogy az ország óriási elvárásokkal tekint a kereszténységre. A hirtelen jött szabadság és a társadalom elvárása nagy ajándék — és nagyra nőtt felelősség. Ránk vár, hogy utunkat megválasszuk. Nem dönt helyettünk sem párt, sem állam. Nekünk kell válaszolni. Embertársaink és Urunk kérdése ugyanaz: *quo vadis magyar katolicizmus?*

Hosszú fogságból szabadulva nem könnyű nagy lendületet venni. Az út is járatlan. Izmaink is satnyák. Előbb tájékozódni kell! Ismerni kell az útelágazásokat, hogy választani lehessen! Ismerni a terepviszonyokat! Merre sodor, minden döntést megelőzve, a megszokás! Merre lejt az út, amin lökés nélkül is gurul a golyó? S mi az, ami ezen túl nehezíti az útválasztást?

ÚTELÁGAZÁSOK

A magyar katolicizmus útján négy útelágazás különösen fontos. Az első az időhöz, a történelemhez való viszony. Hagyományok őrzője, vagy a jövő reménye akar-e lenni a bennük élő, a bennük megvalósuló egyház? Mit tart első feladatának: időtlen értékek képviselését, vagy a bukdácsoló emberek támogatását, hogy azok bízzanak a holnapban? El tudja-e érni, hogy a *jövő jelének lássák?* — Hívei is, a távolállók is! Mit tesz a gyakorlatban feladata megvalósításáért?

A második elágazásnál a magyar egyház arról dönt, hogy saját élete szempontjából fontosnak tartja-e a *világ folyását?* Ha fontosnak tartja, milyen kapcsolatra törekszik a világgal? Tanítómesterként oktatni akarja a világot? Vagy mások másságát tisztelve vállalkozik Isten országa közös keresésére? Csak tanítani akar? Vagy tanulásra készen kezd párbeszédet a tudományokkal, a más világnézetekkel, a mindennapok átlagemberével? Erőszakosan keresztény? Vagy védi a vélemény szabadságát akkor is, ha az eltér az övétől?

Ez a választás egy továbbit magába foglal. Azt, hogy kire irányul a magyar katolicizmus tevékenysége? Mit tart fő hivatásának: hívei ellátását vagy Krisztus örömhírének hirdetését *hívők és nem hívők között?* S ha a kereszténység továbbadása a cél, ez pontosabban mit jelent? Hitigazságaink oktatását, képviselését? Erkölcsei normáink társadalmi megkövetelését? Vagy az emberek félelmeinek és álmainak felfedezését? A velük való közösségvállalást, értékeik elismerését? Tanúságtételt Isten szeretetéről? Az útválasztás első sorban nem elméleti dolog. Az élet képviseli a döntést. A gyakorlat mutatja meg, hogy *befelé vagy kifelé* fordul-e, hogy pusztán *szolgáltató, vagy misz-sziós-e* a magyar egyház. Válasz az a tény, hogy milyen egyházi intézmények vannak. Válasz, hogy kit, mire tanítanak ezek az intézmények (és maguk a keresztények). Válasz az is, hogy milyen társadalmi, politikai, kulturális szerepeket és hatalmat igényel, vagy vállal el az egyház. S persze válasz, hogy mi mindezenre nem futja a tevékenységből.

A harmadik útelágazás kérdése a „mi-

Az egy Isten sok arca

A KERESZTÉNY-ZSIDÓ PÁRBESED KÖNYVTÁRA ELSŐ KÖTETÉRŐL

A nemzetiszocializmus szörnyűségeinek, hatmillió zsidó embertelen megkínzásának és kíméletlen lemészárlásának, a „holocaust”-nak — bármilyen furcsán hangozzék is — volt pozitív hatása is: a kereszténység ráébredt, hogy ennyi borzalom nem lett volna lehetséges, ha évszázadokon, sőt évezredekken keresztül a zsidósággal kapcsolatos tanítása és az abból forraszó magatartása nem alapozta volna meg valamiféleképpen azt az antiszemitizmust, amelyből később a nemzeti szocializmus zsidógyűlölete is táplálkozott.

Ez a felismerés vezetett végül a II. Vatikáni Zsinaton 1965-ben, a „Nostra aetate” kezdetű nyilatkozat 4. pontjának megfogalmazásához, amelyben a katolikus egyház első ízben hivatalosan és nyilvánosan elítél mindenfajta antiszemitizmust és javasolja egymás megismerését és a párbeszédet. Ezt a dokumentumot továbbiak követték, mindenekelőtt az 1974-ben nyilvánosságra hozott „Irányelvek és útmutatások” a zsinati szöveg végrehajtását illetően: ebben a párbeszédre a katolikus liturgia szövegeinek helyes kiválasztására és fordítására, a tanításra és nevelésre, valamint a keresztények és zsidók közti szociális és közösségi kezdeményezésekre vonatkozóan olvashatók fontos utalások; ezt követte 10 évvel ezelőtt egy további irat „Útmutatás a zsidók és a zsidóság helyes ábrázolásához a katolikus egyház igehirdetésében és a hitoktatásban” címmel, amely a katolikus hitoktatásnak a zsidósággal kapcsolatos problémáiról, az Ó- és Újszövetség közti kapcsolatokról és a kereszténység zsidó gyökereiről szól, rámutatva a zsidók szerepére az Újszövetségben és a kereszténység és zsidóság közti történelmi kapcsolatokra.

Mindez azt eredményezte, hogy — különösen II. János Pál pápának a római zsinagógában 1986-ban tett történelmi látogatása óta — a kezdetben akadozó párbeszéd egyre intenzívebbé vált és institutionális formákat öltött. Magyarországon ez a dialógus csak az utóbbi években indult el hivatalosan a „Magyar Keresztény-Zsidó Tanács” keretében.

Ennek kezdeményezésére és a Münchenben megjelenő „Mérleg” gondozá-

ként? Milyen módon, milyen rendben, milyen *szervezeti formában* akarja az egyház feladatait megoldani. Az elmúlt évtizedekben több típussal találkoztunk. Az ötvenes évek elejéig az egyház eleven egységben őrizte a hívek és a klérus, a szerzetesek, a mozgalmak, az egyház-községek és sokféle vallásos csoport és intézmény sokszínűségét. Az egyházüldözésben a szervezett, látható és tolerált vallási élet elkülönült, eltávolodott az üldözött kisközösségi vallásosságtól.

Az utóbbi két évtizedben végül egy harmadik típus részesei voltunk. Keresztény csoportok, mozgalmak és intézmények sokaságának sikerült egyéni ügyességgel saját mozgásterét növelnie, az ellenőrzés hálójának lyukjain átbújnia. Az egyéni siker ára a bujkálás, a titkolózás volt. Egymásról sem tudtunk. A látható *egység elveszett*. Az egyház társadalmi valósága *számtalan darabra szakadt*. A töredékek zöme életképes. Sok közülük virágzik — mint egyház-község, lelkiismereti mozgalom, értelmiségi szövetség vagy szociális intézmény. A széttagozottság továbbra is lehetséges „egyházszervezet”! Ezért követel igazi döntést az útelágazás.

(Következő számunkban folytatjuk)

sában, megindult egy könyvsorozat „Keresztény-Zsidó Párbeszéd Könyvtára” címen. Első kötete mostanában hagyta el a nyomdát. A kiadók, a Keresztény-Zsidó Tanács vezetői, Kovács Endre egri segédpüspök, Landesmann György főrabbi és Szebik Imre evangélikus püspök a sorozat célját így fogalmazzák meg: előmozdítani „annak a sok félreértésnek és kölcsönös idegenkedésnek az oldását, amely a múltban oly tragikusan megterhelte a keresztény-zsidó kapcsolatokat”.

A sorozat első kötete, Reinhard Neudecker német jezsuita, a Pápai Bibliai Intézetben a rabbinikus irodalom professzora, három éve megjelent könyvének Kerényi Gábor által eszközölt gördülékény fordítása. Címe: „Az egy Isten sok arca”.

A szerző könyve első részében megkísérli a keresztény-zsidó, vagy pontosabban: katolikus-zsidó kapcsolatokat háttérét, első lépéseit, legfontosabb dokumentumait olvasóival megismertetni, ahol kell, kritikusan megjegyzésekkel is ellátni és az eddig elért eredményeket kiértékelni.

A második rész adta a kötet címét. Ebben a tudós jezsuita, aki — mint első keresztény — közel hét évet töltött az Egyesült Államokbeli Cincinnati rabbi képző intézetben, a rabbinikus irodalmat tanulmányozva, ebből az irodalomból merítve bemutatja, milyen gazdag a zsidó Istenkép. Különösen azokra a szempontokra hívja fel a figyelmet, amelyek a keresztény Istenfogalomban is megtalálhatók: Isten szereti az embereket, együtt szenved velük, szüksége van rájuk.

Az utolsó fejezet foglalkozik Isten sok arcával a kinyilatkoztatásban: tulajdonságaival, jelenlétével az emberek között, Istennel, mint szent Szellemmel és égi hanggal. — Mindez nagyon közel hozza a keresztény olvasóhoz a nem egyszer gettóba kényszerült zsidó gondolatvilágot és teológiát s így hozzásegíthet egymás megismeréséhez, megértéséhez és — remélhetően — megszeretéséhez.

FRANK MIKLÓS

A kötet ára: 15.60 DM, megrendelhető a következő címen: KUPA, D-W-8000 München 60, Distelfinkweg 21. BRD.

JELENTÉS

A NAGYVÁRADI ÜNNEPSÉGEKRŐL

(Folytatás az 5. oldalról)

pátaljáról és Szlovákiából, köztük a bukaresi pápai nunciussal és Seregély István egri érsekkel, a Magyar Püspöki Kar elnökével. Jelen voltak a testvéregyházak képviselői, élükön Tőkés László református püspökkel, a román és magyar világi hatóságok kiküldötteivel, továbbá Habsburg Regina főhercegnő, — férje, — Habsburg Ottó képviselőjében. A szentmisét körmenet zárta, Szent László ereklyéjével. Csodálatos nap volt ez, könnyes és boldog. Igen, boldog is, mert felcsillant egy jobb jövő reménye, boldog, a középkori Szent László himnusz lelkes szavai szerint: „Boldog Várad...”
Nagyvárad, 1992. május 18.

Zengd Magyar Nemzetünk
Szent László szentségét,
Kiben áldgya lelkünk
Isten 6 Felségét,
Ez a drága Király
e nap tőlünk el-vál,
De az Égből néz ránk
s hozzá kiált Hazánk!

Szentmihályi: Énekes könyv,
Eger, 1797.

Az élet könyvéből

NÉMETORSZÁG

Frankfurt: Keresztelés: Április 18-án a kereszttség szentségében részesült **Harangozó Krisztina Brigitta, H. János és Selmeci Éva** leánya. A kereszttség kegyelme sugározza be életét.

Köln: Keresztelés: **Hamala Dávid István** május 2-án, szülők, keresztzsülők, nagyszülők és még sok hozzátartozója jelenlétében, bensőséges keretek közt elnyerte a szentkeresztiséget. Növekedjen Isten és kedves családja öröme.

SVÁJC

P. Rába M. Lukács pálosrendi szerzetespap június 14-én ünnepli pap-pászentelésének 50. évfordulóját. **Lausanne-ban június 13-án este, Genfben június 14-én de. lesz az ünnepi hálaadó szentmise több pap koncelebrációjával.** Egyben megemlékezünk arról, hogy a páter — két hónap híján — 30 éve foglalkozik francia-Svájc területén négy

kantonban magyar hívek lelkipásztorkodásával. A két napon különösképpen kísérjük imáinkban **Lukács atya** egyéni hálaadását.

*

50 éves házassági évfordulójukat tartották **Szikora László és felesége** a Lausanne-i Notre Dame templomban, április 15-én. Ünnepi szentmisével adtak hálát a jó Istennek az 50 év minden örömeért és bánatáért. Az ünnepelés szűk családi- és baráti körben, jóbaráti hangulatban folyt le. A Mindenható tartsa meg őket hosszú időre békességben, türelemben és sok örömben. Megáldott és ujjukra húzott gyűrűket véget nem érő szeretetük és hűségük szép jelképei legyenek, míg a feszületre tett esküjük juttassa eszükben azt, hogy miként Krisztus szeretetében elment a keresztáldozatig, úgy ők is egyesítve áldozatukat az isteni áldozattal, tartsanak ki továbbra is a szeretetben, és az apostol szavai szerint kölcsönösen hordozzák egymás terhét.

Halottaink

† TŰZ TAMÁS

A Vatikáni Rádió közölte először a hírt, hogy **Kanadában, a Hamilton-i Szent József kórházban** hosszas betegség után, április 7-én elhunyt **Tűz Tamás, a nyugati emigráció magyarságának egyik legnépszerűbb, otthon is jólismert költője.** Tűz Tamás, családi nevén **Makkó Lajos, 1916. április 18-án** született Győrben. 1939-ben szentelték pappá. Már fiatalon, mint falusi káplán tűnt fel az irodalmi életben, versei a **Nemzeti Újság, Vigilia, Magyar Csillag és a pécsi Sorsunk** hasábjain láttak napvilágot. 1943–44-ben tábort lelkész a keleti fronton, majd a magyarországi, **Alföldön folyó harctereken.** 1944-ben orosz fogságba esik és 3 éven át osztozik a Szovjetunióba került magyar hadifoglyok keserű sorsában. Háborús élményeit „**Harmincnapos nászút**” (1973) és „**Vihar a pusztán**” (1980) című kötetekben írta meg.

1956-ban hagyta el Magyarországot; rövidebb olaszországi és Egyesült Államokbeli tartózkodás után **Kanadában** települt le és nyugdíjaztatásáig ott lelkészkedett.

Nagyon termékeny, sokhangú költő volt. Első verskötete, a „**Tiszta arany-nyal**” még otthon, 1941-ben jelent meg, emigrációs éve alatt pedig mintegy 12 verseskötet került kiadásra. (A fontosabbak: Két ország küszöbén, Elraboltam Európát, Hová tűntek a szitakötők?, Aranyrét utca, Égve felejtett álmok.) Csaknem minden jelentősebb emigrációs lap és folyóirat közölte verseit, de az utóbbi években az otthoni lapokban is, így a **Vigiliában** és az **Új Emberben** egyre sűrűbben találkozhatunk verseivel. Megérte még, hogy szeretett szülővárosa, Győr díszpolgárává választotta.

Torontóban a külföldi magyarok püspöke, **Miklós házy Attila** temette. Nemzetiszínű lepellel letakart koporsóját sok paptársa és barátainak, tisztelőinek, ismerőseinek nagy száma kísérte.

(— síj —)

† DR. WÖLLNER FRIGYES

Lesújtó vesztés érte a nyugati magyar szellemi életet: április 29-én, 65 éves korában, váratlanul szívroham áldozata lett **dr. Wöllner Frigyes, a müncheni Szabad Európa Rádió**nak **Bojtar István** néven állandó római tudósítója. Több mint negyedszázadon át **hétről-hétre** küldte jelentéseit Rómából,

széleskörű tudással és izes, tömör stílusban fogalmazott kommentárjait elsősorban egyházpolitikai témákról. Számára az, amit végzett, nem volt csupán „job”, rutinos újságírói munka, hanem egyszerre elhivatottság és küldetés. Amit az éter hullámain mondott, nem azért mondta, hogy mondjon valamit, hanem mert volt mondanivalója. Értett hozzá, hogy kitarjon zárt ajtókat, rátámpintson mindig a lényegre, új szempontokra irányítsa a figyelmet. Rádióhallgatói számára folyamatosan továbbadta a belső megújulásért küzdő egyház képét, amely minden nehézség ellenére biztos lépésekkel halad a jövő felé. Állandóan figyelemmel kísérve a magyar egyháznak az **AEH** ellen vívott szabadságharcát, nem kis mértékben járult hozzá, hogy az végül elérkezhetett egy új kezdethez. A tavalyi pápalátogatás eseményeit jórészen ő közvetítette. Lapunkban is „**W. F. Róma**” aláírással több „**Római levele**” látott napvilágot. Földi maradványait szeretettel és imádsággal kísérjük az örök útra.

— km —

A MAGYAROK NAGY BARÁTJA VOLT

Leopold Ungar prelátus április 30-án, 80 éves korában Bécsben elhunyt. Vele az osztrák katolicizmus egyik legmarkánsabb egyénisége távozott az élők sorából. Bécsújhelyen született 1912-ben. A bécsi egyetemen jogot tanult, majd doktorátusa után a bécsi papnevelő intézetben végezte teológiai tanulmányait. A náci elöl Franciaországba menekült, ott szentelték pappá 1939-ben. Ezután Angliába került át és 1947-ben tért vissza Ausztriába. Egy évvel később a bécsi egyházmegyei Karitásztitkárává választotta és 1950-től kezdve 24 éven át volt az osztrák Karitásztitkára elnöke.

Ungar prelátus az osztrák közéletben is jelentős személyiség volt. Rendszeresen szerepelt a televízióban és sikerült szellemes és rendhagyó stílusával az egész közvéleményt mozgósítania a Karitásztitkárájának támogatására.

A magyarok nagy barátja volt: 1956-ban ő szervezte meg a magyar menekültek megsegítését. Magyarul is tudott. Május 11-én temették Bécsben, az osztrák egyházi és társadalmi élet, valamint a legtöbb európai Karitásztitkároknak részvételével. A Magyar Karitászt **dr. Takács Nándor, püspök elnök és dr. Frank Miklós, a püspöki kar Karitásztitkárájának képviselte.** (KP)

Cserkész zárandoklat Mindszenty sírjához

A gráci Nagy Lajos király cserkészcsapat 3 tagja 1980-ban, Mindszenty bíboros halálának 5 éves jubileumára, Máriacellbe gyalogolt. Három napos útjuk őseink búcsújárását oly mértékben újraélesztette, hogy ez a máriacelli zárandoklat évről-évre népszerűbb lett és a gráci magyarok hagyományává vált.

Most, hogy vértanú bíboros primásunk már otthon pihen, **Ugri Mihály** csapatparancsnok Esztergom felé irányította a résztvevőket, akik április 30-án este találkoztak a zárandoklat kiinduló pontján, a Csákeberényi plébánia nagy-szerűen kiépített cserkészotthonában. A helyi cserkészek vidámsága, fegyelmessége és jártasságuk valamennyiünket a legkellemesebben meglepett. Itt a gráci törzstagokhoz csatlakoztak a Vas megyei zárandokok is, közöttük a **Mindszenty-Pehm család** öt tagja. Az útvo-nalat, a **Vértess, Gerecse és Pilis** hegységén át, székesfehérvári cserkészek jelölték ki. További szálláshelyünk a mogyorósbányai általános iskola és az esztergomi főszékesegyház plébánia cserkészotthona volt.

A 23 zárandok legfiatalabb résztvevője 12, legidősebb tagja 71 éves volt. Útközben a rózsafüzér, egyházi énekek és elmélkedések mellett a jó hangulat sem hiányzott. Két helyen plakáttal is köszöntötték a Mindszenty sírjához zárandoklókat. Hálás vagyok a jó Istennek, hogy minden reggel egy ilyen csoporttal mutathattam be a szentmise áldozatot. Puzstamarót közelében egy sziklanyúlásba helyezték el annak a fogadalmi kegyképnek másolatát, amelyet Nagy Lajos király ajándékozott Máriacellnek egy a török ellen vívott győztes csata után. A kőfülke eredeti Mária képe a háború utáni tragikus időben eltűnt.

A szaléziekiekhez tartozó, de a „**Nyolc Boldogság**” gondozásában lévő Péli-föld-szentkereszt kolostorban élő katolikus közösséggel ismerkedik meg az ember, amely lényegesen hozzájárul a helyi búcsújárás újrafelállításához. **Klastrompusztán Boldog Özséb, az egyetlen ma-**

gyar rendalapító, sírjánál és a **II. János Pál** pápa által megáldott fakereszt előtt imádkozott a zárandok csapat. A pilis-szentléleki pálos kolostorromok között megcsodáltuk az archeológusok által ki-ásott Máriacell és az 1989-ben cserkészek által felállított kopjafát annak emlékére, hogy 400 év után e helyen újra szentmisét lehetett tartani.

Egy nagy fatönből kinőtt friss hajtás képe van előttem, amikor a magyar egyház múltjáról és jelenéről gondolkodom. A csoport egyetlen osztrák résztvevője megjegyezte: „A magyarok évszázadok óta Máriacellbe jönnek: itt az idő, hogy ezentúl mi osztrákok zárandokoljunk Esztergomba.”

Május 3-án, húsvét 3. vasárnapján, **Nyers János** gráci magyar lelkész várta a zárandokokat a bazilika kriptájában. Mint az őskeresztények a katakombákban ünnepeltük vértanú bíboros primásunk földi maradványainál **Krisztus** halálát és feltámadását. Nagy örömmel adtuk hálát, hogy hazánk valóban felszabadult.

Molnár Ottó (Párizs)

*

A Magyar Cserkészforum április 24–26-ig tartotta évi első ülését Magyarországon, a Velencei tó partján, Velencén. A gyűlés az alapszabályzat módosításával kezdődött. A Magyar Cserkészforum felvette tagjai sorába a Kárpátaljai Magyar Cserkészszövetséget és megfigyelőként a Vajdasági Magyar Cserkészszövetséget. A tanácskozáson részt vettek a nemrég alakult Horvátországi Magyar Cserkészszövetség képviselői is. A Magyar Cserkészforum továbbra is fő céljának tekintti a magyar cserkészet egységének szorosabbra fűzését. A különböző szövetségek vezetőinek kölcsönös megismerkedése és tapasztalatcseréje érdekében javaslatot tett rendszeres cserkészvezetői találkozók szervezésére. Végül a résztvevők kölcsönösen tájékoztatták egymást a tagszövetségek helyzetéről és munkájáról.

Hírek — események

Uhl Antal tb. pápai káplán, baranya-szentgyörgyi plébános halálának 10. évfordulója alkalmából, április 10-én, **Mayer Mihály** pécsi megyéspüspök vezetésével emléktáblát helyeztek el a plébánia falán a zsidómentő katolikus pap tiszteletére. **Uhl Antal** 11 évig volt a franciaországi magyarok lelkipásztora Lille-ben, a német megszállás idején hamis keresztlevelekkel és a Magyar Katolikus Misszió tagságát bizonyító igazolvánnyal több mint ezer zsidót mentett meg a deportálástól.

*

Az osztrák Karitászt, a Vörös Kereszt és a CARE-szervezet az osztrák külügyminisztérium közvetítésével egy, a francia állam által rendelkezésre bocsátott Hercules teherszállító repülőgépen nagymennyiségű élelmiszert és egyéb segélycikket küldött Szarajevóba. A belgrádi kormány hosszas tárgyalások után megengedte, hogy a gép leszálljon a szarajevói repülőtéren. Amikor a Hercules visszaindult Bécsbe, közvetlen közelében gránátok robbantak, sérüléseket okozva a gépen, mely ugyan nagyobb problémák nélkül visszaérkezett az osztrák fővárosba, de a tervezett további segélyszállítványokat a segélyszervezetek kénytelenek voltak leállítani. (KP)

NYOMDÁT ERDÉLYNEK!

A magyar nyelv fenntartására akciót indítottunk a külföldi magyar emigráció tagjai között hathatós támogatásért. Az akció ellenőrzésére bizottság alakult neves magyarországi, erdélyi és külföldi személyekből.

Várjuk áldozatkész emberek jelentkezését az akcióban való részvételre és kérünk anyagi támogatást. Erdélynek szüksége van nyomdatechnikai felszerelésre, szedőgépekre, papírra és mindenre, amit a modern könyv-, és újságkiadás igényel.

Felvilágosítás: ☎ 081 31/2 04 21 (Németország). Bankszámla: Deutsche Bank, München, Konto-Nr.: 5086 103, BLZ 770 700 10. „Transsylvania” jellegével.

A KASTLI

MAGYAR BENTLAKÁSOS GIMNÁZIUM

felvételt hirdet az 1992/93-as tanévre a bajor kultuszminisztériumtól megkapott európai modell keretében, 5. osztálytól kezdődően.

Keresztény magyar — európai nevelés, 5 nyelv: magyar, német, angol, francia / latin, orosz tökéletes elsajátítása délutáni és esti stúdium szakteljesítménytel — német érettségi bizonyítvány, — computeroktatás, néptánc, faragás, vívás és sok más szellemi kincs vár új és igényes gimnazistáira.

Jelentkezési határidő: 1992. június 30.

Cím: Ungarisches Gymnasium, Klostergasse 2, D-8455 Kastl. ☎ (096 25) 80 90.

ALLÁSFOGLALÁS A KATOLIKUS SAJTÓRÓL

A 34. Magyar Pax Romana Kongresszus 1992. április 20-a és 26-a között Lillafüreden kifejezte azt a meggyőződését, hogy a katolikus sajtónak igen fontos küldetése van a szabadság és a szeretet evangéliumi eszményeinek és értékeinek szolgálatában. Éppen ezért a kongresszus résztvevőinek véleménye szerint a katolikus sajtóban — a szeretet parancsa következtében — a sajtóetika értelmében teret kell adni mindazoknak a személyeknek és csoportoknak, akik és amelyek bizonyos kérdésekben különvéleményeket képviselnek. Ugyanakkor lehetőséget kell adni arra is, hogy mindazok, akik bármelyik katolikus lapban bírálatban részesültek, erre a bírálatra szabadon választ adjanak.

PANNONHALMA BARÁTAINK KÖRE BASELBN

Az 1991. április 20-án Basel székhellyel, svájci jogszabályok szerint megalakult Pannonhalma Barátai Köre azt a célt tűzte maga elé, hogy a hamarosan ezer esztendő Pannonhalmai Bencés Főapátság vallási, lelkipásztori, pedagógiai és kulturális tevékenységét támogassa. A Kör támogatói között több európai ország vezető politikai, közéleti személyiségei vannak, a védnökség élnöke az egykori bencés diák, dr. Habsburg Ottó.

Bővebb információk a következő címen: Verein der Freunde des Klosters Pannonhalma, Herrn Alfons Ziegler, Advokat Bernoullistrasse 20, CH-4056 Basel; vagy József Hargitay, Schlossgasse 32, CH-4103 Bottmingen.

*

Albániában ma tömegek kérik felvételüket a katolikus egyházba. Csak Durres (régi nevén Durazzo) városában Húsvét éjjelén mintegy 100 felnőtt keresztelkedett meg.

Kiadó DÜMÖSÖN (a Duna-kanyarban) 2 szoba összkomfortos, teraszos, kertés ház, közel a parthoz és a bevásárlási központhoz. Naponta személyenként 35.- SFrank, 4 személynek napi 100.- frank. SANEX Kft., CH-1002 Lausanne, Case 3105. ☎ 021 / 25 82 54.

RUPP LÁSZLÓ hites törvényszéki fordító, vállalt fordításokat magyarról németre és németről magyarra. Goethestraße 32, 8000 München 2.

MAGYAR NYELVŰ VIDEÓK, ADÁMFI, Pf. 29, D-5100 Aachen, ☎ (0241) 17 33 55.

Magyarországra közvetítést vállal ingatlanok vételére, eladására BOND - 3 Kft., H-9730 Kőszeg, Postafiók 77, Várkör 69. ☎ (94) 60 238, Telex: 037-376.

MAGYAR SZENTMISÉK BÉCSBEN

Bécsben minden vasár- és ünnepnap van magyar nyelvű szentmise, mindig 10.30 órakor, a Német Lovagrend, úrpárházi Szent Erzsébetről elnevezett templomban. Első kerület, Singerstr. 7 szám, (Deutsch-Ordenskirche). Lelkész: Hegyi György.

A Bécsbe látogató magyarokat szívesen várjuk. A templom bejárati ajtaja a kapun belül jobbra!

MAGYAR SZENTMISÉK GRÁCBAN

Grácban a hónap első vasárnapja kivételével minden vasárnap és ünnepnap tartunk magyar nyelvű szentmisét, délelőtt 10 órakor a Szentháromság templomban, Schlossbergplatz (a Kastner Öhler áruház közelében), melyre a Grácban és Stájerországban élő és ide látogató magyarokat szeretettel hívja és várja P. Nyers János lelkész

APRÓHIRDETÉSEK

FOGÓPÓTLÁS MAGYARORSZÁGON — NYUGATEURÓPAI SZÍNVONALON! A Bécs-Budapest főútvonalra eső Mosonmagyaróváron (15 km-re az osztrák határtól). Porcelánkoronák és -hidak, különleges elhorganyzású (beépített) fogorvosok készítése, rövid határidőre, garanciával! Amíg a végleges készül, ideiglenes fogpótlást kap. Cím: PORCZA-DENT BT, Mosonmagyaróvár, Flesch Károly u. 11. H-9200, Pf. 54. ☎ 0036 98 16 028 vagy 0036 98 15 434.

Müncheni (Schwabing) fogorvosi praxisba tanulólányt keresünk, akit fogorvosi asszisztensnővé képezzünk ki. Azonnal vagy későbbre. Dr. Dr. Bangha-Szabó, ☎ (089) 39 17 44, privát: (089) 98 14 84.

Harkány-fürdőben, Pécs mellett, szoba-konyhas összkomfortos üdülői lakás eladó. Érdeklődni levélben: dr. Blazsanik Józsefné, H-6500 Baja, November 7. tér 6, vagy telefon: (0036) 79 21 896.

Kiskunfélegyháza közelében, az E5-ös út melletti Pálmonostorán újszerű, összkomfortos ikerház, gazdasági épülettel és garázzsal, 800 m²-es bekerített gyümölcsösrel és konyhakerttel eladó. Érdeklődni lehet: Berez Honánál, H-6112 Pálmonostora, Pétőfi Sándor utca 117.

70 km-re Bécstől, Sopron belvárosában a várkerületen műemléki környezetben osztrák minőségi kivitelezésben lakásokat, üzlethelyiségeket, irodákat építünk, 1993 májusi átadásal. Foglaltó lefektetés mellett (jelentkezési sorrendben) leendő vásárlóinkkal előszerződéskötünk. További felvilágosítás: Firma MAS-SIVBAU GmbH., Pötschingerstr. 1, A-7032 Sigleß, Huzti József, ☎ (0043) 2252 42704 vagy (0043) 2626 65870.

Cellőmölki sághegyi nyaraló kiadó, 20.— DM 4 személy részére naponta. Telefon: (D) 0209 / 14 12 01.

Gyulán a gyógyfürdő mellett 1 szoba összkomfortos üdülőlakás eladó. Magyarország: Olasz Jenőné, H-2400 Dunaujváros, Beloiannisz utca 11, fszt. 3; Svájc: ☎ 01 / 84 20 63.

Erdélyi, 53 éves magyar ovónő szívesen vállalná július 1 és augusztus 30 között, időseknél, vagy gyermek gondozását. ☎ (D) (089) 68 10 17, 19.00 és 21.00 óra között.

Érettségizett magyar asszony, 40 éves, hosszabb időre állást keres háztartásban, esetleg szállodában vagy panzióban bentlakással. Cím: Szamosi Éva, H-6000 Kecskemét, Március 15 utca 37.

A Dunakanyarban, kertés villában, 2 szoba, fürdőszoba, konyha-használattal, telefonnal, Németországban élő magyaroknak kiadó, 2—5 személyre. Budapesttől kocsival 20 percre. Telefon: (0711) 54 26 11 (Stuttgart), esti órákban.

Gyermekfelügyeletet vállalna Ausztriában, 28 éves magyar lány, otthalkással. Gyermekgondozónő vagyok. Jelige: „Gyermekszerező”.

Magyarországi egyetemi hallgató és gimnáziumi tanuló a nyári szünidőre munkát vállal Németországban. ☎ (089) 5 32 82 88 (D)

Megnyílt a Gondviselés Háza, Szociális Otthoz Magyarországon, 3400 Mezőkövesd, Olajfa út 2 sz. alatti címen, a Zsóri gyógyfürdő mellett, a Probitas alapítvány működtetésével. 1—2—3 ágyas szobákban, földszintes épületben, egy szép park területén elhelyezést biztosítunk teljes ellátással idős, rokkant, vagy ápolásra szoruló személyeknek. Átmeneti üdülésre is vállalkozunk reumás betegeket. Az otthon működéséhez segítséget kérünk az AGROBANK, Mezőkövesd 359-98969, -8636-6064 számlaszámra. Várjuk szíves érdeklődésüket levélben vagy telefonon. ☎ napközben 40-12 063, vagy 20 óra után 40-12 575, dr. Deák Ferencné igazgató.

Középműveltségű özvegyasszony, hatvanas, keresek hasonló életársat, aki itt Németországban vagy akár Magyarországon is letelepülne. Jelige: „Új otthon”.

Társat keres Németországban élő 50 éves, szőke, csinos, tisztá, értelmiségi nő, olyan nemdohányzó férfi személyében, aki hazatelepülne. Jelige: „Hátha megtaláljuk egymást”.

Vidám özvegyasszony vagyok. Ha a 60-as korával egyedül érzem magam, nálam megtalálhatja a szíve szándékát, a kölcsönös műveltség útján, esetleg jogosítvánnyal is. Jelige: „Vidám tavasz”.

Jó állásban levő, 40 éves, 160 cm magas asszony, keres 35—45 éves intelligens, szeretetre vágó férfit házasság céljából. Telefon: Németország: (07156) 2 15 26.

Csinos, osztrák-magyar állampolgárságú, 40 éves, sokoldalú nő keres független, intelligens férfi ismeretségiét. Fényképes levelet várok a kiadóra. Jelige: „Dualeseele”.

Németországban élő, diplomás, 66 éves férfi keres aktív, utazást, művészetet kedvelő hölgy ismeretségiét német, magyar, angol nyelvtudásról. Jelige: „Bayern”.

Jó megjelenésű, fiatalos kinézetű férfi, 49 / 176 / 73 keres komoly szándékkal, csinos, fiatalos hölgyet Németországból. Válaszokat fotóval „Boldogság, szerelem” jellegre a kiadóra kérek.

RÁTH MÁRTA, hites fordító és tolmács, magyar-német és német-magyar fordításokat vállal. Elfriedenstr. 41, 8000 München 82. Telefon: (0 89) 4 39 53 83

NEMZETKÖZI FORDÍTÓIRODA

Műszaki és reklámszövegek, társasági szerződések, kereskedelmi levelezés, okiratok hiteles és Magyarországon is elismert német-magyar/magyar-német fordítása, valamint fordítások szinte bármely más nyelven. Szedés, nyomtatás, szövegszerkesztés számítógéppel, lézernyomatókkal. — Gyorsszolgálat. D-4130 Moers 1, Neuer Wall 2, Pf. 1470
Telefon: 02841 / 28053
Telefax: 02841 / 23021 vagy 18424
Telex: 17 2841 318; Teletex: 2841318 = FLINT
American Express · Diners club · Eurocard · Visa

Kiadóhivatalunknál kapható könyvek:

Közi Horváth József: Mindszenty bíboros, zsebkönyv. 4.— § 6.— DM
Az irodalom világa. Irodalomelméleti alapvetés, 100-nál több versillusztrációval, kb. 300 oldal, vászon kötésben. 10.— § 20.— DM
Szállításnál + portókötség.
Megrendelhető:
Landwehrstr. 66, D-8000 München 2 az ÉLETÜNK kiadóhivatalánál

Töltse szabadságát saját nyaralójában a Balatonnál!

Ingatlanforgalmi irodánk gyors, megbízható ügyintézkést vállal:

- ☉ telkek, parasztházak, nyaralók adás-vétele;
- ☉ tervezés, építés, karbantartás.

Keresünk külföldi ingatlanforgalmi irodákat is, együttműködés céljából.

Kérjen információt: PARCELLA BT

H-8360 Keszthely, Kossuth Lajos u. 25, Tel./Fax: (0036)92 74 512.

APOLLO DEMENAGEMENTS

Szállítási vállalat
Szállítások belföldre és külföldre, tengerentútra — légiszállítással is — költözködés, bútorraktározás, külföldi szállítmányoknál a vám elintézésé.

Összes nyugati és keleti államokba oda és vissza szállítunk!
Magyaroknak érdekezzünk!

APOLLO DEMENAGEMENT

4 bis, route des Jeunes
CH-1211 Genève 26
Telefon: 022 / 3 43 22 46
FAX 022 / 3 42 24 75

Magyarul is beszélünk!

Privát cím: Keresztes László
58, route Veyrier,
CH-1227 Carouge / Genève
☎ 022 / 3 42 98 36 este (7 óra után).

Magyarországi képviselőnk:

Éles Apollo kft
H-1121 Budapest XII. ker. Ringló u. 97
Telefon: 226 32 90

„T E T E N Y” Ungarische Spezialitäten

Inh.: O. Bayer

Kreitmayerstr. 26 - 8000 München 2
Telefon: (0 89) 1 29 63 93 és 4 30 44 98

NYITVATARTÁSI IDŐ:
szombatonként és pénteken 8.30—18.00 óráig,
szombaton 9.00—13.00 óráig.

Somlói juhfark	8.90
Balaton olaszrizling	1 liter 5.70
Balaton kékfrankos	1 liter 5.70
Debrői hárslevelű	6.80
Badacsonyi kéknyelű	7.20
Badacsonyi szürkebarát	7.30
Soproni kékfrankos	6.80
Villányi burgundi	7.30
Csopaki rizling	6.80
Zöldszilváni	7.30
Tokaji aszú 4 puttonos	16.50
Tokaji aszú 3 puttonos	14.50
Tokaji szamorodni	12.50
Vilmos körtepalinka	24.50
Kecskeméti barackpalinka	27.—
Cseresznye-palinka	24.50
Kosher szilvapalinka	32.—
Beverage Bitters (Unicum)	0.5 liter 16.—
Pick szalámi	1 kg 27.—
Csabai	1 kg 25.—
Gyulai	1 kg 23.—
Házi kolbász	1 kg 22.—
Dishnosajt	1 kg 12.50
Váras-májás hurka	1 kg 12.50
Tarhonya, kockatészta	1/2 kg 3.80
Paprika káposztával	0.7 liter 4.90
Paprika káposztával	2 liter 10.50

MAGYAR BOROK, PÁLINKÁK

NAGY VÁLASZTÉKBAN.
Olcsó áron raktárról. Kérje árlistánát!
JOSEF UDVARHELYI ☎ (0911) 35 79 21
Virchovstr. 45 D-8500 Nürnberg 10.

A HIRDETÉSEK SZÖVEGÉRT, STÍLUSÁÉRT A SZERKESZTŐSÉG NEM FELEL!

É L E T Ü N K

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Magyar Katolikus Főlelkésziség
Landwehrstraße 66 · 8000 München 2
Telefon: (0 89) 5 32 82 88
Telefax: (0 89) 5 32 82 45

Felelős Kiadó:
a Magyar Katolikus Főlelkésziség
Főszerkesztő: P. Szőke János.
Felelős szerkesztő:
Fejős Ottó.

Redaktion und Herausgeber:
Ungarische Katholische Delegatur
Landwehrstraße 66 · 8000 München 2
Telefon: (0 89) 5 32 82 88
Telefax: (0 89) 5 32 82 45
Chefredakteur: P. János Szőke.

Verantw. Redakteur:
Ottó Fejős.

Abonnement: DM 25.— pro Jahr und nach Übersee mit Luftpost DM 40.—

ELŐFIZETÉS:

Az Életünket a helyi magyar lelkészek terjesztik, ők küldik szét és náluk is kell előfizetni!
Tengerentútra, vagy ahol nincs magyar lelkész, oda a kiadóhivatal küldi az újságot.
1 példány ára: 2.50 DM.

Előfizetési ár egy évre DM 25.— vagy ennek megfelelő valuta.
Tengerentútra légipostával DM 40.—

Lapzártá minden hónap 15-én
Hirdetéseket csak 15-ig fogadunk el.

Postgiroamt München:
Konto-Nr. 606 50-803 - BLZ 700 100 80
Kath. Ungarn-Seelsorge, Sonderkonto

Erscheint 11mal im Jahr.

Druck: Danubia Druckerei GmbH-Ferchenbachstr. 88 - 8000 München 50

Beilagenhinweis: zu dieser Auflage liegt zeitweise ein RUNDSCHREIBEN bei.
A kiadványhoz körlevelet mellékelünk.

ELŐFIZETŐINK ÉS HIRDETŐINK FIGYELMÉBE!

Befizetéseket, átutalásokat nem bankkontra, hanem postacsekkkontra kérik: Kath. Ungarn-Seelsorge München, — Sonderkonto: Postgiroamt München, Konto-Nr.: 606 50-803.

HIRDESSEN AZ ÉLETÜNKBEN!

Hirdetési díjak 1990. október 1-től:

Apró-, házassági-, általános hirdetés
ára soronként (kb. 40 betű) DM 6.—
Jellege portóval DM 6.—

Külön kívánságokat esetenként árazunk.
Üzleti hirdetések soronként DM 9.—
Nagybetűs (kétsoros) sor DM 18.—

Keretben megkezdett 5 cm-ként DM 12.—
Kéthasábos hirdetés az összeg kétszerese.
Egymásután háromszori hirdetés esetén
10 százalékos kedvezmény.

Egymásután hatszori hirdetés esetén
20 százalékos kedvezmény.
Egy évi hirdetés esetén 25% kedvezmény.

Hirdetéseket határideje minden hónap 15-ig befizetve!

A névvel megjelölt cikkek nem minden esetben felelnek meg a szerkesztőség véleményének. — Kéziratokat nem vesszük meg és nem küldünk vissza.

Hivatalos órák a hirdetésekkel kapcsolatban: hétfőtől — péntekig, 10.00 — 15.00 óra között.

Kérjük kedves olvasóinkat, hogy csak ez időben érdeklődjenek telefonon.

AMERIKAI ÉS KANADAI ELŐFIZETŐINK FIGYELMÉBE!

Az ÉLETÜNK előfizethető terjesztőnkél:
Joseph DANI, Deer Valley, P.O.Box 43126,
Calgary, Alta T 2 J 7 A 7, Canada.

A címre küldött csekken feltüntetendő:
„É L E T Ü N K”. Kérjük szíveskedjenek a fenti címre, ne Münchenbe küldeni a csekket. Itt egyenkénti beváltásnál a 40.— DM-ből 8.— DM-et levonnak a bankban. Előfizetési díj egy évre 17.— US \$ + 13.— US \$ portó. A lapot továbbra is Münchenből postázzuk.

DIÓSZEGHY TIBOR, hites tolmács és fordító, magyar-német és német-magyar, valamint fordítói szolgálat hitelesítéssel minden más nyelvetre. Németországban felvilágosítás hétköznapi problémák esetén. D-4040 Neuss 1, Daimlerstr. 249. ☎ (02131) 54 13 17.

HIRDETŐINK FIGYELMÉBE!

Hirdetéseket csak a hirdetési díj befizetése után tudunk közölni!

Megjelent Budai E. László legújabb, német-magyar nyelvű verseskötete: Harcol színtere. Megrendelhető a szerző címén: Laaker Str. 45, D-4100 Duisburg 12. — Ára: 7.— DM.

Müncheni (Bogenhausen) orvoscsalád keres háztartásba segítséget. 2—3-szor hetente délelőtt. Frau Szabó. ☎ délelőtt: (089) 39 17 44, vagy privát: (089) 98 14 84.

BALETT
MODERN / Graham
GYMNASTIK
FÜR KINDER

JAZZ DANCE
CHARAKTERTANZ
AKROBATIK
UND ERWACHSENE

Akademische Ausbildung für Bühnentanz

Direktor M. G. Nagy

DANCE SCHOOL STUTTGART, 7000 Stuttgart 40 (Freiberg)

Adalbert-Stifter-Straße 101, Telefon: (0711) 84 51 73, 84 06 64